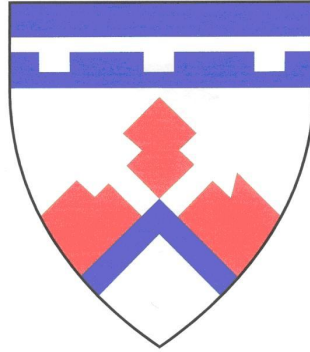

**REPUBLIKA SRPSKA
OPŠTINA MILIĆI**

S T R A T E G I J A

**RAZVOJA MALIH I SREDNJIH PREDUZEĆA I PREDUZETNIŠTVA
NA PODRUČJU OPŠTINE MILIĆI ZA PERIOD
2011 – 2015. GODINE**

Milići, 30. juli 2010.god.

1. UVOD

Strategija razvoja malih i srednjih preduzeća (MSP) i preduzetništva predstavlja jedan od najznačajnijih dokumenata koji proizilaze iz Strategije razvoja opštine Milići zasnovane na poštovanju ljudskih prava za period 2005 – 2010. godine.

Razvoj malih i srednjih preduzeća i preduzetništva (MSPP) predstavlja osnovni faktor u ekonomskom razvoju svake moderne ekonomije. Mala i srednja preduzeća stimulišu privatno vlasništvo i preduzetničke sposobnosti. Ona su fleksibilna i mogu se vrlo brzo prilagoditi na promjenu ponude i potražnje na tržištu. Razvojem malih i srednjih preduzeća i preduzetništva stvaraju se veće mogućnosti za zapošljavanje, promovise se raznovrsnost ekonomskih aktivnosti, daje se značajan doprinos povećanju izvoza i smanjenju platnog deficita, kao i jačanju materijalne osnove za razvoj društvenih djelatnosti. Značaj malih i srednjih preduzeća i preduzetništva za ekonomiju svake države je nesporan, a istraživanja su pokazala da se najveći dio poslova obavlja u ovim preduzećima i da je u njima zaposleno oko dvije trećine radnika.

Bržim razvojem malih i srednjih preduzeća, poljoprivrede i turizma uz uspješno realizovanje strateških ciljeva kompanije AD „Boksit“ stvorice se optimalni uslovi za snažan ekonomski razvoj opštine Milići, koji će je približiti razvijenim opštinama Evropske zajednice.

Strategiju razvoja malih i srednjih preduzeća i preduzetništva treba uskladiti sa Strategijom razvoja opštine Milići sa Republičkom strategijom razvoja MSP i Evropskom poveljom o malim preduzećima.

Sa Strategijom razvoja opštine Milići usklađenost ove Strategije se ogleda u realizaciji prioriternih strateških pravaca razvoja i u razvoju lokalne institucionalne i preduzetničke infrastrukture.

Usklađenost sa Strategijom razvoja MSP RS-e ogleda se kroz provođenje mjera podrške razvoju ovog sektora, kao i kroz primjenu zakonskog okvira koji se odnosi na realizaciju podsticajnih sredstava namjenjenih razvoju MSP.

Sa Evropskom poveljom o malim preduzećima usklađenost se ogleda kroz brže i jeftinije pokretanje malih preduzeća, bolje zakonodavstvo, finansijsku podršku, obrazovanje i obuku za preduzetnike, bolje korištenje jedinstvenog tržišta itd.

Za razvoj MSP od prioritetne važnosti je stvaranje razvojnog ambijenta na lokalnom nivou, razvoj lokalne institucionalne i preduzetničke infrastrukture (formiranje lokalne razvojne agencije, kadrovsko jačanje odjeljenja za privredu i društvene djelatnosti, uređenje poslovnih zona, formiranje udruženja poslodavaca, organizovanje klastera itd.

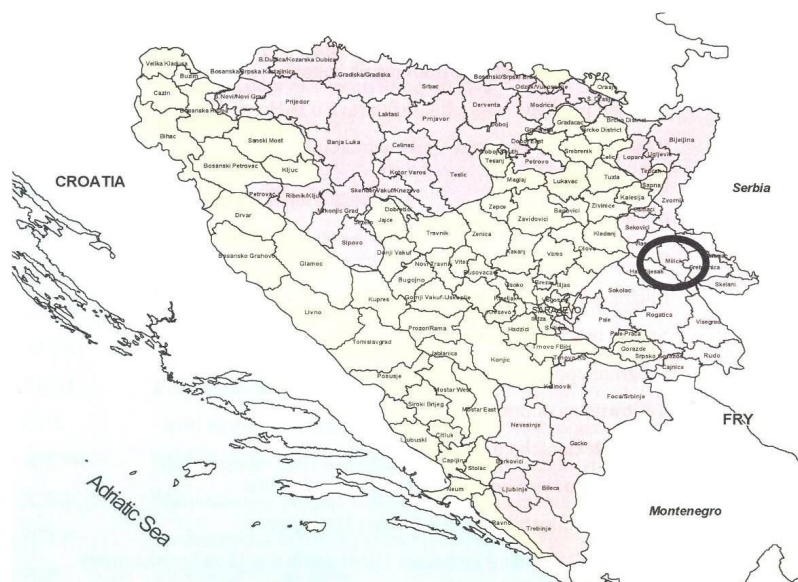
Realizaciju Strategije razvoja malih i srednjih preduzeća i preduzetništva pratiće Komisija za planiranje opštinskog razvoja – KPOR, Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti i Agencija za lokalno ekonomski razvoj kroz izvještaje koje će podnositi Načelniku opštine i SO-e.

2. OSNOVNI PODACI O OPŠTINI MILIĆI

Opština Milići je locirana u istočnom dijelu Bosne i Hercegovine u entitetu Republika Srpska i zauzima centralni dio regije Birač. Nalazi se na magistralnom putu M-19 Sarajevo – Beograd, čini tranzitnu vezu između sarajevsko-romanijsko-birčanske i sembersko-majevičke regije i saobraćajnu vezu preko Zvornika i Bratunca sa Srbijom.

Kroz područje opštine prolazi i regionalni put Milići-Srebrenica preko Zelenog Jadra i sa ove saobraćajnice se ostvaruje veza sa Srbijom. Sa ove dvije komunikacije odvajaju se lokalni putevi koji povezuju sva sela i zaseoke na opštini.

Opština se prostire na površini od 285 km² brdsko-planinskog zemljišta od 200-1500 m nadmorske visine.

2.1. PRIRODNI RESURSI

Opština Milići raspolaže značajnim prirodnim resursima, prije svega rudnim i šumskim bogatstvima, obradivim zemljištem, pašnjacima i livadama i riječnim potencijalom.

- Ležišta ruda i minerala

Pored rude boksita koja je dominantna kao resurs, opština raspolaže i drugim mineralnim sirovinama, a to su:

Krečnjak, kvarcni pijesak, siga, sigasti pijesak, zeleni tuf itd.

Istraživačko – eksploatacioni prostor rude boksita proteže se u dužini od oko 30 km, od granice sa opštinom Vlasenica na zapadu, pa do granice sa opštinom Srebrenica na istoku. Procjenjuje se da rezerve rude boksita iznose oko 15.000.000 tona, a eksploatacione rezerve krečnjaka oko 3.500.000 tona.

- Šumsko zemljište

Područje opštine je pokriveno sa 17.722 ha šume od kojih su 12.053 ha u državnom vlasništvu, a 5.219 ha u privatnom vlasništvu. U strukturi šuma visoke šume sa prirodnom obnovom su zastupljene sa 50%, dok su sve ostale vrste šuma zastupljene takođe sa 50%.

- Poljoprivredno zemljište

Prema katastarskim podacima opština Milići raspolaže sa sledećom strukturom zemljišta:

- Oranica 4.548 ha
- Livada 2.951 ha
- Pašnjaci 1.750 ha

- Voćnjaci 631 ha
- Neplodno 910 ha

Iz strukture prikazanog zemljišta vidi se da opština ima značajan poljoprivredni potencijal, a i mogućnosti za intenzivniji razvoj ratarske proizvodnje, stočarstva i voćarstva.

- Riječni potencijal

Riječni potencijal na području opštine je značajan i čine ga pet rijeka i mnogo potoka i potocića koji presjecaju područje opštine i omogućavaju kvalitetno snabdijevanje stanovništva pitkom vodom, snabdijevanje vodom za potrebe poljoprivredne proizvodnje kao i značajan potencijal za izgradnju mini hidrocentrala. Ovaj resurs se vrlo malo koristi u fabričkoj proizvodnji pitke vode (Vivija Raševu).

2.2. PRIVREDA, KOMUNALIJE I EKOLOGIJA

Privreda opštine je bazirana najvećim dijelom na eksploataciji i preradi prirodnih bogatstava. Intenzivan razvoj opština doživljava u zadnje četiri decenije i to prvenstveno kao rudarski centar. Nosioc ekonomskog razvoja opštine je AD „Boksit“ čija je osnovna djelatnost bazirana na proizvodnji rude boksita, proizvodnji i preradi nemetalnih sirovina, proizvodnji hrane, uslužnim djelatnostim iz oblasti saobraćaja, mašinstva, građevinarstva, ugostiteljstva i turizma i na prometu energenata i ostalih roba.

Iskorištavanje šumskog potencijala zasnovano je najvećim dijelom na primarnoj preradi drvnih sortimenata organizovanoj u nekoliko privatnih preduzeća, a u zadnje vrijeme sve veća pažnja se poklanja višim fazama obrade drveta (AD „Intal“- proizvodnja montažnih kuća, D.O.O. „Savox“ – proizvodnja građevinske stolarije, D.O.O. „Samatini“- proizvodnja troslojnog parketa).

AD „6. avgust“ čija je osnovna djelatnost takođe bila primarna prerada drveta, prodato je nakon provedenog stečajnog postupka kompaniji AD „Boksit“ Milići i očekuje se pokretanje proizvodnje u ovom preduzeću.

Jedan dio privrednih subjekata se bavi uslužnim djelatnostima iz oblasti prometa roba i usluga na veliko i malo, ugostiteljstvom i proizvodnjom hrane. Proizvodnjom hrane u ovom trenutku se ozbiljnije bave D.O.O „Mileks“ i Sektor poljoprivrede A.D. „Boksit“, kao i jedan broj malih individualnih proizvođača. Poljoprivreda je vrlo perspektivna grana privrede, ali je u predratnom periodu bila potisnuta u drugi plan, jer je oslonac ekonomskog razvoja bila rudarska proizvodnja.

Opština još uvijek nije kvalitetan servis potencijalnim investitorima. Ne postoji industrijska zona sa neophodnom infrastrukturom, proces dobijanja dozvola za bavljenje određenom djelatnošću je prilično pojednostavljen, ali još uvijek ne u dovoljnoj mjeri, ne postoji dovoljno povoljnih institucionalnih mehanizama za podršku biznisu. Usluge banaka i mikro-kreditnih organizacija koje pružaju podršku biznisu su za sada prilično visoke i nepovoljne.

Putna mreža na području opštine je u stalnoj izgradnji i danas svako selo i zaseok ima solidne puteve. U zadnje vrijeme se realizuju značajni projekti na poboljšanju i modernizaciji putnih komunikacija, polaganjem asvaltnih površina i kvalitetnijim održavanjem postojeće putne mreže.

Komunalna infrastruktura prati ukupan razvoj cijele opštine. Svakom selu i zaseoku na području opštine obezbjeđena je kvalitetna voda za piće. Da bi se dostigli evropski standardi u oblasti odlaganja otpada i prečišćavanja otpadnih i fekalnih voda radi se na projektima koji ovu oblast treba da podignu na ekološki nivo znatno viši od sadašnjeg.

Kanalizaciona mreža je urađena u gotovo svim urbanim dijelovima opštine. Čvrsti otpad se redovno odvozi iz svih urbanih dijelova opštine, ali lokacija na koju se deponuje isti, nije urađena u skladu sa važećim zakonskim propisima za ovu oblast, što obavezuje Opštinu da u saradnji sa drugim opštinama iz regiona izgradi zajedničku – regionalnu deponiju i tako ovaj problem riješe što kvalitetnije i na duži period.

Komunalno preduzeće je privredni subjekat koji krajnjim naporima uspjeva da odgovori svim zahtjevima građana, a koji se odnose na održavanje vodovoda i obezbjeđenja kvalitetne vode za piće, održavanje kanalizacione mreže, odvoz i deponovanje čvrstog otpada i uređenje prostora.

Opština je formirala Tim za izradu lokalnog ekološkog akcionog plana (LEAP), koji proizilazi iz Republičkog Strateškog programa zaštite. U opštini nisu prisutni veći industrijski zagađivači opasnim materijama, ali je

problem zagađivanja najviše prisutan kod izvorišta voda i zemljišta. U toku je izrada elaborata o utvrđivanju zona sanitarne zaštite izvorišta pitkih voda.

Deminiranje postojećih minskih polja je aktivnost koja se stalno realizuje, a za koju će trebati još dosta vremena da se prostor u potpunosti isčisti. Na osnovu do sada prikupljenih informacija od strane građana i predstavnika MAC-a na području opštine otkriveno je i obilježeno oko 450.000 m² sumnjive i zagađene površine.

2.3. OBRAZOVANJE, KULTURA I SPORT

Obrazovni proces u opštini Milići se ostvaruje veoma kvalitetno u predškolskoj ustanovi „Poletarac“, osnovnoj školi „Braća Jakšić“ i nekoliko područnih škola i u srednjoškolskom centru „Milići“.

Predškolska ustanova „Poletarac“ počela je sa radom 1983. godine i radila je desetak godina vrlo uspješno i efikasno, da bi početkom rata u ovoj ustanovi bio obustavljen proces rada sve do početka 2001. godine. U ovoj godini Katalonska NVO „Masters Per Bosnia“ i UNDP zajedničkim snagama adaptiraju objekat u cjelosti (objekat je bio prilično oštećen i devastiran) i predaju ga najmlađima na korištenje. Od tada pa do danas u ovoj obrazovnoj ustanovi boravi preko 40 mališana raspoređenih u dvije vaspitne grupe – jasljučku (od 1-3 godine) i stariju mješovitu (od 3-6 godina).

Osnovno obrazovanje u opštini Milići organizovano je kroz rad matične škole „Braća Jakšić“ i nekoliko područnih škola u kojima znanja ovog nivoa obrazovanja stiče cca 850 učenika, a nastavu vrlo uspješno izvode 44 prosvjetna radnika.

Nastava se izvodi po planu i programu Republike Srpske, osim u povratničkim zajednicama u kojima se nastava iz nacionalne grupe predmeta izvodi prema planu Federacije BiH.

U 2009. godini OŠ „Braća Jakšić“ obilježila je stogodišnjicu svog postojanja i uspješnog poslovanja.

Srednjoškolski centar „Milići“ je osnovan školske 1996/1997. godine i tada je bio smješten u prilično neuslovnom objektu Osnovne škole u Derventi. Novi objekat Srednjoškolskog centra je izgrađen i stavljen u funkciju 2005/2006. školske godine koji raspolaže sa 3.300 m² korisne površine, odnosno 14 kabineta, amfiteatrom, bibliotekom sa čitaonicom, radionicama za praktičnu nastavu, restoranom, zbornicom i kancelarijskim prostorom za administraciju centra. Kabineti centra su opremljeni najsavremenijom opremom, a biblioteka raspolaže sa knjižnim fondom od cca 9000 knjiga.

U Srednjoškolskom centru nastava je organizovana u tri oblasti – gimnazija, ekonomska škola i elektro struka, koje pohađa cca 400 učenika, a nastavu izvodi 43 profesora.

Učenici ovog Centra su zahvaljujući kvalitetnom kadru i kvalitetnom izvođenju nastave postigli zapažene rezultate na svim nivoima takmičenja u RS i BiH iz matematike, fizike, informatike i drugih predmeta, uključujući i učešće na Olimpijadi mladih matematičara i fizičara BiH i Mediterana za koje su se kvalifikovali kao pobjednici na Regionalnom i Republičkom takmičenju.

Narodna biblioteka Milići je formirana 1979. godine u prostorijama Doma rudara, gdje se i danas nalazi, dok su temelji bibliotekarstva postavljeni mnogo ranije (1964. godine), kada je u osnovnoj školi formirana namjenska biblioteka sa školskom lektinom. Danas je Biblioteka dobro organizovana javna ustanova koja raspolaže sa cca 23 hiljade naslova iz svih oblasti i ostvaruje širok spektar kulturno-obrazovnih aktivnosti. Posebna pažnja se poklanja najmlađim korisnicima za koje je formirano i opremljeno Odjeljenje sa edukativno-zabavnim publikacijama i didaktičkim igračkama. Članovi Gradske biblioteke, pored toga što koriste knjige za čitanje i drugu literaturu, imaju mogućnost besplatnog korištenja Interenta određen broj sati.

Kulturne aktivnosti opštine su najvećim dijelom skoncentrisane u urbanom dijelu Milića, ali se preduzimaju koraci da se kultura dovede i do ruralnog stanovništva. Ove aktivnosti se održavaju najčešće u objektu Doma rudara, ljetnoj pozornici i Omladinskom centru, a u zadnje vrijeme su preduzete aktivnosti da se domovi kulture u Derventi i Novoj Kasabi stave u funkciju i tako obezbjede optimalni uslovi za kulturna dešavanja i u ovim sredinama. Opština nema zaduženo lice za kulturu, ali se sve aktivnosti vode

putem Komisije za kulturu i sport, Srpskog prosvjetno-kulturnog društva „Prosvjeta“, Omladinskog savjeta i sekcija u OŠ i SŠC Milići.

Manifestacija „Avgustovski dani kulture i sporta“ je postala tradicionalna i prepoznatljiva u cijelom regionu, a i šire. Kroz ovu manifestaciju u toku jula i avgusta mjeseca održe se mnoge kulturno-sportske aktivnosti koje okupe veliki broj mladih – aktera ovih zbivanja, kao i građana koji svojim prisustvom daju podršku ovoj manifestaciji. Sportske aktivnosti na području opštine Milići su organizovane preko Sportskog društva u čijem sastavu funkcionišu FK „Milići“, FK „Birač“ Derвента, FK „Jadar“ Nova Kasaba, karate klubovi, Udruženja ribolovaca, Planinarsko-ekološko društvo, džudo, košarkaška, odbojkaška, stonoteniserska i druge sekcije.

2.4. ZDRAVSTVO I SOCIJALNA ZAŠTITA

Dom zdravlja „Sveti Nikola“ je jedina ustanova koja pruža usluge zdravstvene zaštite stanovništvu opštine Milići. Područne ambulante u Derventi, Novoj Kasabi i Skugrićima nisu u funkciji zbog malog broja osiguranika u tim mjestima, lošeg stanja objekata, nedostatka opreme i finansijskih sredstava. Stanovništvo iz ruralnih dijelova opštine prinuđeno je da najminimalnije potreba za zdravstvenom zaštitom potraži u centralnoj zdravstvenoj ustanovi – Dom zdravlja u Milićima. Jedna od kategorija kojoj su zdravstvene usluge manje dostupne jesu i povratnici, koji zbog neodjavljenih adresa stanovanja u Federaciji BiH i prijavljenog boravka u opštini Milići, a i nekih drugih neriješenih problema, usluge zdravstvene zaštite koriste samo uz naknadu. Jedan dio građana opštine zbog neinformisanosti, ili nekih drugih razloga ne koriste mogućnost osiguranja putem poljoprivrednog osiguranja i tako ne može koristiti usluge zdravstvene zaštite.

Zdravstvena zaštita stanovništva opštine je organizovana kroz rad timova porodične medicine. U skladu sa važećim zakonskim propisima iz oblasti zdravstva u Domu zdravlja u Milićima organizovan je rad četiri tima porodične medicine, a u toku su organizacione pripreme i edukacija osoblja za uspostavu i petog tima, koliko ih je neophodno po standardima zdravstva za opštinu Milići.

Usluge zdravstvene zaštite po ovom modelu trenutno obavlja šest stalno zaposlenih ljekara, prateće medicinsko osoblje i jedan broj angažovanih ljekara konsultanata. Pored ovih kadrova u ovoj zdravstvenoj ustanovi rade i dva stomatologa i stomatološki tehničari.

U Domu zdravlja građanima se pružaju usluge osnovnih pregleda, laboratorijske usluge, rentgenska snimanja, funkcionalna dijagnostika, higijensko-epidemiološka zaštita, sanitetski pregledi i stomatološke usluge.

Angažovani konsultanti pružaju zdravstvene usluge iz oblasti hirurgije, pedijatrije, ginekologije, ortopedije, kardiologije, gastroenterologije, urologije i dermatovenerologije.

U toku 2007. godine u okviru Doma zdravlja registrovani su Centar za zaštitu mentalnog zdravlja sa neuropsihijatom i psihologom i Služba medicine rada.

Pored problema koji su prisutni u zdravstvu, kvalitet zdravstvene zaštite je narušen i postojećom listom esencijalnih lijekova, koja je prilično ograničena i ne sadrži veliki broj lijekova koji su često potrebni građanima.

Sistem socijalne zaštite je izložen velikom pritisku korisnika ne samo u opštini Milići, nego i u cijeloj Republici Srpskoj, pa i BiH. Veliki broj građana u državi je u stanju socijalnih potreba, a za njihovo rješavanje ne postoje kvalitetni programi, a ni dovoljno sredstava.

Centar za socijalni rad opštine Milići je tehnički dosta dobro opremljen, a i kadrovski osposobljen (nedostaje psiholog) da može sve poslove iz oblasti socijalne zaštite kvalitetno i na vrijeme izvršavati. Da bi se iskazale stvarne potrebe za socijalnom zaštitom, mora se što prije ažurirati socijalna karta opštine Milići, koja je rađena 2000. godine, a koja se više ne može smatrati pouzdanom osnovom za rad Centra. Prema pokazateljima kojima raspolaže Centar za socijalni rad u opštini Milići se stalno povećava broj lica kojima je potrebna i jednokratna pomoć, a i tuđa njega, a jedan broj ih koristi i smještaj u ustanovama socijalne zaštite za ometene osobe u razvoju.

Centar za socijalni rad svoju djelatnost obavlja primjenjujući stručna znanja, važeće zakonske i druge propise i u svom radu saraduje sa svim javnim institucijama i ustanovama, udruženjima građana, humanitarnim organizacijama, te drugim domaćim i stranim fizičkim i pravnim licima koji se bave poslovima socijalne zaštite.

U svom radu Centar primjenjuje važeće odredbe Zakona o socijalnoj zaštiti, Zakona o dječijoj zaštiti, Porodičnog zakona, Zakona o zaštiti od nasilja u porodici, kao i odredbe nekih drugih zakonskih i podzakonskih akata.

U svom radu Centar za socijalni rad ostvaruje potrebnu saradnju na svim nivoima sa svim vladinim i nevladinim organizacijama u cilju pružanja raznih oblika socijalne zaštite kako djeci sa posebnim potrebama, tako i porodicama sa četvoro i više djece, te starim i bolesnim licima bez porodične zaštite.

Opština je svjesna izuzetno teškog stanja u oblasti socijalne zaštite, te stalno preduzima mjere na njegovom ublažavanju kroz stalno povećanje sredstava za ove namjene u godišnjim budžetima.

Pored zdravstvene i socijalne zaštite stanovništva, značajnu pažnju treba posvetiti zaštiti životinja i bilja, preko nadležnih veterinarskih stanica i poljoprivrednih apoteka.

2.5. JAVNA ADMINISTRACIJA I CIVILNO DRUŠTVO

Opština Milići je nakon njenog ukidanja 1962. godine ponovo formirana marta mjeseca 1992. godine, od kada teče proces uspostavljanja i funkcionisanja institucija.

Područje opštine je definisano tek 1997. godine i tada su precizno utvrđene i opisane granice sa susjednim opštinama.

Ratna dešavanja su se negativno odražavala na organizovanje i unapređenje rada lokalne uprave i javnih institucija i ustanova. Objekat u kome je organizovan rad opštinske administracije bio je prilično neuslovan i prostorno ograničen, što je imalo za potrebe u najtežim ratnim vremenima graditi novi objekat i tako obezbjediti koliko toliko pristojne uslove za rad.

Od tada teče proces organizovanja lokalne uprave, kadrovsko popunjavanje i usavršavanje u svakoj fazi rada u cilju postizanja što višeg nivoa efikasnosti i efektivnosti administracije, a sve u skladu sa međunarodnim standardima i normama.

Krajnji cilj svih ovih aktivnosti je potpuna transformacija lokalne administracije u kvalitetan servis građana.

Opština je u saradnji sa domaćim i međunarodnim organizacijama realizovala aktivnosti na unapređenju obavljanja javnih poslova – izgrađena je i opremljena Šalter sala u kojoj se sve usluge građanima pružaju vrlo brzo i efikasno po sistemu sve na jednom mjestu. U zadnjih par godina izvršena je reforma lokalne uprave, realizovan projekat Ugovor, uspostavljen je sistem upravljanja kvalitetom prema standardu ISO 9001 : 2000, što opštinu svrstava u red dobro organizovanih i osposobljenih opština za pristup fondovima Evropske unije i Evropskim integracijama.

Opština je u toku reforme, a i nakon nje akcenat dala na što bolje organizovanje Administrativne službe, što kvalitetnije opremanje iste, usavršavanje i osposobljavanje kadrova, kao i softverskoj podršci u svim sferama rada:

DOCU NOVA, DATA NOVA i sl.

Opština u cilju što bolje komunikacije sa građanima organizuje: javne tribine i rasprave po svim važnijim pitanjima, otvoreni Dan opštine kada građani imaju priliku i mogućnost razgovarati sa opštinskim rukovodstvom, a Načelnik opštine u redovnom sedmičnom terminu prima građane i zajedno sa njima rješava određene probleme.

Skupština opštine broji 17 odbornika u kojoj participiraju 5 političkih stranaka (SNSD – 8; SDS-3; SDA-SBiH-3; PDP-2; SRS-1). Odluke na SO-e se donose u 90% slučajeva jednoglasno.

Kodeks ponašanja odbornika predstavlja izuzetan primjer dokumenta koji olakšava rad SO-e. Džender komisija funkcioniše već duži period.

Jačanjem uloge mjesnih zajednica postignuta je dobra dvosmjerna komunikacija sa građanima, a primjenom Zakona o pristupu informacijama i imenovanjem službenika za pravnu pomoć građanima povećano je povjerenje u rad javne administracije.

U jednoj redovnoj demokratskoj proceduri na području opštine Milići formirano je dvadeset mjesnih zajednica, izvršeno je prostorno razgraničenje među njima, izvršeni su izbori organa i rukovodstva u istim i aktivno se radi na jačanju njihove uloge.

Uspostavom pozicije koordinatora za MZ i izgradnjom infrastrukture, učinjeni su značajni koraci na jačanju uloge MZ u javnim poslovima. Međutim, međusobna saradnja MZ i saradnja sa Opštinom, te nivo angažovanja žena u radu svih organa MZ nisu još na adekvatnom nivou.

Civilno društvo je bitan faktor za razvoj demokratije. Organizacije civilnog društva u Milićima smatraju se relativno razvijenim i aktivnim. Međutim, njihova uloga u dijalogu vlasti i stanovništva, kao njihova primarna funkcija, još je nedovoljno razvijena.

Organizacije civilnog društva nemaju na raspolaganju definisane mehanizme za odnose sa vlastima.

Djelovanje civilnog društva je takođe otežano s obzirom na percepciju o političkoj pripadnosti, kao odlučujućem faktorom za obavljanje i učešće u javnim poslovima.

Budžetska sredstva za finansiranje projekata civilnog društva su prilično ograničena, a često su nedostupna zbog nedefinisanih kriterija za njihovo finansiranje. Opština Milići je u cilju što bolje saradnje i koordinacije sa mladima i nevladinim sektorom imenovala koordinatora za ova pitanja. NVO su u saradnji sa opštinom dosta učinili, a i dalje čine na edukaciji građana i promociji mehanizama za učešće građana u javnom životu, ali rezultati još uvijek nisu na potrebnom nivou.

Uspostavom asocijacije „Budni posmatrač“ NVO sektoru je omogućeno prisustvovanje sjednicama SO-e i na taj način upoznavanje sa radom iste kao i sa radom lokalne zajednice.

Dvije radio stanice („Birač“ i „Medžik“) su u funkciji informisanja građana o svim dešavanjima na području opštine i regiona.

Građani opštine Milići, pogotovu u urbanom dijelu nemaju dobar TV signal državne Televizije, pa koriste lokalnu kablovsku Televiziju.

Opština Milići je dobro snabdjevena štampom iz BiH i Srbije.

3. ANALIZA STANJA U OBLASTI MSP

3.1. DEFINICIJA MALIH I SREDNJIH PREDUZEĆA

Mala i srednja preduzeća su glavni nosilac razvoja privrede većine evropskih zemalja, važan su faktor u kreiranju preduzetničkih vještina, primjeni novih tehnologija, zapošljavanju, glavni su pokretači inovacija i socijalnih integracija, a njihovo funkcionisanje je usklađeno sa Evropskom poveljom za mala preduzeća.

Evropska povelja za mala preduzeća je obavezna za sve članice Evropske unije, za zemlje kandidate za članstvo u EU, kao i za zemlje Zapadnog Balkana, kojima pripada i Bosna i Hercegovina. Evropska povelja obuhvata deset područja koja su značajna za poboljšanje poslovnog okruženja za mala preduzeća, a odnose se na reformu zakona, pristup finansijama, poslovno zastupanje, obrazovanje u preduzetništvu, konkurentnost i dr.

Postoje različite definicije malih i srednjih preduzeća.

U nekim evropskim zemljama mala preduzeća se definišu kao subjekti koji zapošljavaju od 6–50 zaposlenih (Francuska), do 200 zaposlenih (Velika Britanija), a srednja preduzeća od 51-500 zaposlenih, dok se u Njemačkoj za definisanje malih i srednjih preduzeća pored broja zaposlenih u obzir uzima i ukupan godišnji prihod.

Prema odredbama Evropske unije mala i srednja preduzeća imaju manje od 250 zaposlenih, godišnji prihod manji od 40 miliona eura i upravljački su nezavisne.

U Republici Srpskoj prema Zakonu o podsticaju razvoja malih i srednjih preduzeća, preduzeća se dijele na mala i srednja u zavisnosti od:

- prosječnog broja zaposlenih
- ukupnog godišnjeg prihoda i
- ubira bilansne aktive

U skladu sa tim MALA preduzeća se definišu kao pravna lica koja:

- zapošljavaju prosječno godišnje od 11-50 radnika
- ostvaruju ukupan godišnji prihod do 4.000.000 KM
- imaju zbir bilansne aktive u vrijednosti do 2.000.000 KM.

U okviru malih preduzeća navedenim Zakonom definisana su i MIKRO preduzeća koja zapošljavaju prosječno godišnje do 10 radnika.

Srednja preduzeća su pravni subjekti koja:

- zapošljavaju prosječno godišnje od 51-250 radnika
- ostvaruju ukupan godišnji prihod do 20.000.000 KM
- imaju zbir bilansne aktive u vrijednosti do 10.000.000 KM.

Značaj malih i srednjih preduzeća za privredu svake zemlje najbolje se vidi iz podataka da je u većini zemalja Jugoistočne Evrope učešće MSP u bruto domaćem proizvodu više od 50%. To je rezultat velikog broja malih i srednjih preduzeća. Broj ovih preduzeća na 1000 stanovnika je u Češkoj, Slovačkoj, Mađarskoj, Poljskoj preko 80, a u EU preko 50, a u BiH svega 7. Prema podacima Odjeljenja za privredu i društvene djelatnosti broj ovih preduzeća na području opštine Milići na 1000 stanovnika je 3,6.

3.2. STANJE U OBLASTI MSP I PREDUZETNIŠTVA NA PODRUČJU OPŠTINE MILIĆI

Razvoj MSP i preduzetništva na području opštine Milići bio je baziran na sopstvenoj inicijativi i najvećim dijelom sopstvenim finansijskim sredstvima. Cjelokupan razvoj ovog sektora odvijao se skoro bez bilo kakvog sistemskog, planskog i tržišnog pristupa. Zato samostalni razvoj ovog sektora koji traje u nekim oblastima i više od petnaest godina nije postao generator ekonomskog razvoja opštine, iako su za to postojali realni uslovi, prije svega podrška i saradnja kompanije AD „Boksit“ Milići u pogledu kooperantskih odnosa i druge poslovno-tehničke saradnje.

Ovaj sektor nije išao ni u pravcu međusobnog povezivanja i udruživanja kako bi sami sebi poboljšali uslove privređivanja.

Prema podacima Odjeljenja za privredu i društvene djelatnosti opštine Milići struktura MSP i preduzetništva je sledeća:

Red. Br.	Vrsta preduzeća	Broj preduzeća											
		Godina		2007.		%		2008.		%		2009.	
1.	Mikro-do 10 radnika	36	22,0	37	20,1	38	23,8						
2.	Malo-11-50 radnika	10	6,0	10	5,5	9	5,6						
3.	Srednje-51-250 radnika	1	0,6	1	0,5	1	0,6						
4.	Veliko-preko 250 radnika	1	0,6	1	0,5	1	0,6						
5.	Preduzetnici	116	70,8	131	73,4	110	69,4						
UKUPNO		164	100	180	100	159	100						

U strukturi MSP najveće učešće imaju MIKRO preduzeća

- Zaposlenost u MSP i preduzetništvu

Red. Br.	Vrsta preduzeća	Broj zaposlenih											
		Godina		2007.		%		2008.		%		2009.	
1.	Mikro-do 10 radnika	148	8,92	109	6,72	109	7,31						
2.	Malo-11-50 radnika	388	23,39	356	21,95	338	22,67						
3.	Srednje-51-250 radnika	97	5,85	101	6,23	95	6,37						
4.	Veliko-preko 250 radnika	786	47,38	771	47,53	686	46,01						
5.	Preduzetnici	240	14,47	285	17,57	263	17,64						
UKUPNO		1659	100	1622	100	1491	100						

Iz prethodnih tabela se vidi da se prosečan broj zaposlenih radnika u MIKRO preduzećima kreće po godinama od 2,9 do 4,1 radnika po preduzeću, a u malim preduzećima oko 37 radnika po preduzeću. Kod preduzetnika zaposlenost je oko od 2 radnika po preduzetničkoj djelatnosti.

- Stanje MSP i preduzetništva po obliku svojine

Red. Br.	Oblik svojine preduzeća	Broj preduzeća											
		Godina		2007.		%		2008.		%		2009.	
1.	Privatno	44	26,8	45	25,0	45	28,3						
2.	Mješovito	4	2,5	4	2,2	4	2,5						
3.	Preduzetnici	116	70,7	131	72,8	110	69,2						
UKUPNO:		164	100	180	100	159	100						

- Broj zaposlenih u MSP i preduzetništvu po obliku svojine

Red. Br.	Oblik svojine preduzeća	Broj zaposlenih											
		Godina		2007.		%		2008.		%		2009.	
1.	Privatno	494	29,78	423	26,08	406	27,23						
2.	Mješovito	925	55,76	914	56,35	822	55,13						
3.	Preduzetnici	240	14,47	285	17,57	263	17,64						
UKUPNO:		1659	100	1622	100	1491	100						

U 2009. godini osjetile su se posljedice svjetske ekonomske krize u svim segmentima društva, što se odrazilo na rad MSP i preduzetništva, kao i na smanjenje broja zaposlenih.

- Stanje MSP i preduzetništva po djelatnostima.

Red. Br.	Vrsta preduzeća	Broj preduzeća					
		2007.	%	2008.	%	2009.	%
1.	Poljoprivreda	2	1,2	1	0,6	1	0,6
2.	Šumarstvo	2	1,2	1	0,6	1	0,6
3.	Vađenje ruda metala	1	0,6	1	0,6	1	0,6
4.	Vađenje ruda i kamena	1	0,6	1	0,6	1	0,6
5.	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	1	0,6	1	0,6	1	0,6
6.	Obrada i prerada drveta	13	7,9	12	6,6	12	7,5
7.	Ostala proizvodnja	7	4,3	9	5,0	9	5,6
8.	Sakup.prečišćavanje distr. vode	1	0,6	1	0,6	1	0,6
9.	Trgovina na veliko	6	3,7	5	2,8	5	3,1
10.	Trgovina na malo	8	4,9	7	3,8	7	4,4
11.	Ostale usluge	6	3,7	10	5,5	10	6,2
12.	Preduzetnici	116	70,7	131	72,7	110	69,2
UKUPNO:		164	100	180	100	159	100

- Broj zaposlenih u MSP i preduzetništvu po djelatnostima.

Red. Br.	Vrsta preduzeća	Broj zaposlenih					
		2007.	%	2008.	%	2009.	%
1.	Poljoprivreda	2	0,12	1	0,06	1	0,07
2.	Šumarstvo	35	2,11	16	0,99	4	0,27
3.	Vađenje ruda metala	786	47,38	771	47,53	686	46,01
4.	Vađenje ruda i kamena	7	0,42	7	0,43	7	0,47
5.	Proizvodnja hrane	41	2,47	40	2,47	39	2,62
6.	Obrada i prerada drveta	249	15,01	278	17,14	268	17,97
7.	Ostala proizvodnja	67	4,04	51	3,14	54	3,62
8.	Sakup.prečišćavanje distr. vode	33	1,99	32	1,97	31	2,08
9.	Trgovina na veliko	61	3,68	29	1,79	27	1,81
10.	Trgovina na malo	29	1,75	18	1,11	17	1,14
11.	Ostale usluge	109	6,57	94	5,80	94	6,30
12.	Preduzetnici	240	14,47	285	17,57	263	17,64
UKUPNO:		1659	100	1622	100	1491	100

Do smanjenja broja zaposlenih radnika po određenim djelatnostima došlo je zbog smanjenja obima proizvodnje u tim djelatnostima, zbog posljedica svjetske ekonomske krize, kao i drugih ograničavajućih faktora obrađenih u ovoj Strategiji.

- Ukupan prihod MSP i preduzetnika po djelatnostima.

Red. Br.	Vrsta preduzeća	Ukupan prihod					
		2007.	%	2008.	%	2009.	%
1.	Poljoprivreda	156.594	0,23	161.570	0,18	183.686	0,32
2.	Šumarstvo	947.635	1,38	413.031	0,46	19.818	0,03
3.	Vađenje ruda metala	36.591.796	53,32	54.421.023	61,36	30.680.959	52,96
4.	Vađenje ruda i kamena	523.352	0,76	528.932	0,59	566.911	0,98
5.	Proizvodnja hrane	4.946.835	7,21	6.542.372	7,37	5.019.181	8,66
6.	Obrada i prerada drveta	8.742.612	12,74	10.338.953	11,64	9.273.716	16,02
7.	Ostala proizvodnja	1.596.892	2,33	2.342.499	2,64	901.518	1,56
8.	Sakup.prečišćavanje distr. vode	570.915	0,83	628.293	0,70	656.842	1,13
9.	Trgovina na veliko	5.286.195	7,70	2.237.690	2,52	1.648.290	2,84
10.	Trgovina na malo	1.564.997	2,28	612.231	0,69	395.529	0,68
11.	Ostale usluge	2.398.740	3,50	4.033.894	4,54	2.795.151	4,82
12.	Preduzetnici	5.300.000	7,72	6.486.810	7,31	5.789.517	10,00
UKUPNO:		68.626.527	100	88.837.289	100	57.931.066	100

U 2008. godini prihodi su porasli u odnosu na 2007. godinu za 29% a veći su od prihoda ostvarenih u 2009. godini za 53%. Na smanjenje prihoda u 2009. godini u odnosu na prethodne godine uticalo je smanjenje proizvodnje u pojedinim djelatnostima i negativne posljedice svjetske ekonomske krize.

- Analiza institucionalne podrške MSP i preduzetništvu

Institucionalna podrška ovom sektoru na području opštine Milići, nije na potrebnom nivou, kao što nije ni na nivou RS, BiH i zemalja u tranziciji.

Ovom pitanju se u RS u zadnjih nekoliko godina poklanja značajna pažnja, pa su vidljiva određena poboljšanja. Stvorena je institucionalna mreža koja se bavi podrškom MSP i preduzetništvu, a realizuje se kroz sledeće institucije.

*** Vlada Republike Srpske**

Vlada Republike Srpske je nosilac ovih aktivnosti i manifestuje ih kroz obezbeđenje sredstava za investiranje u razvojne projekte u cilju formiranja novih preduzeća, koja bi trebala da smanje razlike u razvijenosti pojedinih područja kroz podršku uvođenja ISO standarda, pripremu i izradu povoljnije zakonske regulative za rješavanje pitanja i statusa MSP.

*** Republička agencija za razvoj MSP.**

Republička agencija za razvoj MSP je dio državne infrastrukture za podršku razvoja MSP i preduzetništva na republičkom, regionalnom i lokalnom nivou.

Agencija svoje aktivnosti usmjerava na pripremu i izradu strategija i politika razvoja MSP, uspostavu baze podataka za MSP, pripremu i izradu zakonske regulative za ovaj sektor, kao i saradnju sa lokalnim razvojnim agencijama i odjeljenjima za privredu i društvene djelatnosti. Pored ovih aktivnosti Agencija ima zadatak da organizuje sve vrste seminara u cilju obrazovanja i usavršavanja kadrova i zaposlenih u MSP i da inicira sve institucije kojima je u zadatku podrška razvoja ovog sektora.

*** Fond za razvoj i zapošljavanje RS**

Fond za razvoj i zapošljavanje RS treba da obezbjedi podršku razvoja preduzetništva kroz olakšani pristup izvorima finansiranja, podršku razvoja lokalne infrastrukture i unapređenju funkcionisanja lokalnih vlasti radi podrške održivom razvoju.

*** Zavod za zapošljavanje Republike Srpske.**

Zavod za zapošljavanje RS preko lokalnih zavoda svoje aktivnosti usmjerava na provođenje politike zapošljavanja, kroz sufinansiranje ekonomski i tržišno opravdanih programa.

U svom programu Zavod za zapošljavanje učestvuje u sufinansiranju pripreme i osposobljavanju lica –pripravnika sa visokom stručnom spremom u skladu sa odlukom Vlade RS o davanju saglasnosti na projekat zapošljavanja pripravnika sa VSS u RS - prvi posao, kao i drugih lica u skladu sa važećim zakonskim aktima.

*** Privredna komira RS**

Privredna komira RS kao samostalna, nezavisna, neprofitna i stručno poslovna asocijacija privrednih subjekata ima zadatak da utiče na stvaranje povoljnijeg poslovnog ambijenta, uspostavljanje poslovnog kontakta između privrednih subjekata, da aktivno učestvuje kroz razvojne programe u procesu integracije BiH i EU. Privredna komora RS treba da olakša uspostavljanje veza domaćih izvozno orjentisanih preduzeća sa inostranim partnerima i da učestvuje u pripremi MSP na uvođenju ISO standarda.

*** Poslovna udruženja.**

Poslovna udruženja (Udruženje privatnih poslodavaca RS, Savez poslodavaca RS, i Unija udruženja poslodavaca RS) bi trebala podsticati međusobno povezivanje privrednika i privrednu saradnju sve do nivoa zajedničkog nastupanja na tržištu. Međutim danas u sektoru MSP više je izražena svijest međusobno konkurentnog ponašanja nego udruživanja i saradnje.

Pored navedenih institucija RS podršku za razvoj MSP i preduzetništva pruža i lokalna zajednica, čiji je doprinos različit od opštine do opštine.

U opštini Milići institucionalna podrška razvoja MSP i preduzetništva se realizuje kroz rad Odjeljenja za privredu i društvene djelatnosti, SO-e i Odjeljenja za finansije.

Najzapaženiji rezultati ove podrške su u oblasti poljoprivrede, gdje se za potrebe poljoprivrednih aktivnosti godišnje izdvaja oko 100.000 KM. U oblasti poljoprivrede na nivou opštine postoje registrovana dva Udruženja poljoprivrednika, oko 400 poljoprivrednih gazdinstava čime su stvorene institucionalne pretpostavke za razvoj poljoprivrede.

Ako se izuzme podrška poljoprivrednoj proizvodnji na nivou opštine, podrška razvoju MSP i preduzetništvu je prilično skromna a odnosila se na podsticaj zapošljavanju u ovom sektoru.

Od lokalnih institucija koje se bave ovom problematikom, treba spomenuti Zavod za zapošljavanje-ispostava Milići koja informiše preduzetništvo o podsticajnim sredstvima za zapošljavanje i osnivanje novih MSP, a koje obezbjeđuje Republički zavod za zapošljavanje i Vlada RS.

Na nivou opštine ne postoji Agencija za lokalni ekonomski razvoj, koja bi imala značajnu ulogu u razvoju MSP i preduzetništva, ali se ovom Strategijom predlaže osnivanje iste.

- Analiza finansijske podrške MSP i preduzetništvu.

Finansijska podrška MSP i preduzetništvu od strane javnog sektora je nedovoljna, a uslovi finansiranja nepovoljni što predstavlja veliku prepreku u razvoju ovog sketora.

Kreditni poslovnih banaka, kao i mikro kreditnih organizacija su nepovoljni zbog visokih kamatnih stopa koje se kreću od 9% na godišnjem nivou kod banaka, do 12% pa čak i 18% kod mikro kreditnih organizacija. Ako se na ovako visoke kamate dodaju i troškovi obrade zahtjeva (od 0,5% do 2%) i veoma zahtjevno obezbjeđenje kredita, onda se može reći da preduzetništvo nema adekvatnu finansijsku podršku i da je njegov razvoj prilično ograničen.

Fond za razvoj i zapošljavanje RS je institucija koja se bavi kreditiranjem sektora MSP i preduzetništva, daje podršku razvoju lokalne infrastrukture, podršku zapošljavanju i daje doprinos unapređenju funkcionisanja organa lokalne uprave, koji su velika podrška održivom razvoju.

Sredstvima ovog Fonda upravlja Investiciono razvojna banka RS, a ona se plasiraju preko poslovnih banaka i Mikro kreditnih organizacija, koje za svoje usluge zaračunavaju određenu kamatu koja ova sredstva čini i dalje skupim, iako su ona znatno jeftinija od sredstava poslovnih banaka i MKO anagažovanih u redovnoj proceduri.

Vlada Republike Srpske je osnovala Fond za razvoj Istočnog dijela Republike Srpske u koji je iz sredstava od prodaje državnog kapitala preduzeća izdvojila 200 miliona KM bespovratnih sredstava a koja su namjenjena za finansiranje razvoja MSP i preduzetništva, za povećanje zaposlenosti, izgradnju infrastrukturnih objekata, zaštitu životne sredine i za školovanje i obrazovanje deficitarnih i drugih kadrova.

MSP i preduzetništvo sredstva za razvoj i poslovanje iz bilo kojih izvora realizuju preko poslovnih banaka i MKO. Bankarski sistem u RS je dosta dobro razvijen i stabilan, ali za MSP njihove usluge su prilično nepovoljne. Visoke kamatne stope, nepovoljan period otplate kredita, kao i veoma zahtjevno obezbjeđenje kredita nisu neka ohrabrujuća podrška razvoju ovog sektora. I pored nepovoljnih uslova kreditiranja MSP su prinuđene da koriste skupe bankarske kredite i da se u uslovima nestabilne ekonomije izlažu visokom riziku u poslovanju.

Mikrokreditne organizacije odobravaju sredstva za pokretanje manjih preduzetničkih programa uglavnom do 30.000 KM, ali po veoma nepovoljnim uslovima (rok otplate 12-36 mjeseci, kamatna stopa od 12-18 % na godišnjem nivou plus troškovi obrade i obezbjeđenje kredita najčešće putem žiranata).

U razvijenim zemljama MSP sredstva za potrebe dugoročnog finansiranja pbezbjeđuju pored navedenih izvora i putem lizinga. Finansiranje putem lizinga ima niz prednosti za MSP u odnosu na finansiranje preko banaka jer se radi o mnogo jednostavnijem načinu finansiranja, o znatno jednostavnijoj proceduri i dokumentaciji, postoje i određene poreske olakšice na opremu nabavljenu putem lizinga i kamate kod lizinga su skoro uvijek niže nego kod banka. Prednost lizinga su u tome što korisnik po isteku ugovora ima pravo da se opredjeli hoće li predmet vratiti davaocu, otkupiti ga po cijeni koja je u većini slučajeva povoljna ili će ugovor o lizingu produžiti jer primaocu više odgovara da predmet zadrži kao primalac lizinga nego vlasnik.

Finansijska podrška iz Budžeta opštine ovom sektoru svela se na podsticajne mjere pri zapošljavanju novih radnika i na podršku poljoprivrednoj proizvodnji.

4. IDENTIFIKACIJA PREPREKA U RAZVOJU MSP

Identifikacija prepreka u razvoju MSP uopšte predstavlja složeno pitanje, zbog toga što mu se do sada nije posvećivala adekvatna pažnja i nisu rađena detaljnija istraživanja. Prepreke u razvoju MSP su identifikovane i definisane na osnovu stavova ljudi iz prakse, prije svega vlasnika preduzeća, što znači da njihovi stavovi nemoraju biti tačni, pošto privatni interes može da bude iznad opšteg.

U savremenoj praksi identifikacija i analiza prepreka za razvoj MSP polazi od toga koliko se novih MSP formira za određeni period, koliko ih postane samoodrživo i koliko ih propadne.

Postoji više vrsta prepreka za razvoj MSP, a ovom Strategijom proanaliziraćemo sledeće:

4.1. Administrativno – pravne prepreke.

Administrativno- pravne prepreke su one prepreke koje koče razvoj preduzetništva, a u nekim slučajevima su odlučujuće za stvaranje uslova za pokretanje biznisa(primjer nerješanih imovinsko-pravnih odnosa na zemljištu ili nekom objektu).

Pored navedene prepreke značajne su još sledeće:

- Nedovoljno uređena zakonska regulativa za MSP
- Neefikasnost administracije u procesima registracije MSP, voma dug, komplikovan i skup proces osnivanja i registracije preduzeća.
- Nesređenost zemljišnih knjiga što otežava dobijanje kredita kao i korištenje poslovnih prostora za privredne djelatnosti.
- Nedovoljno izgrađena institucionalna struktura važna za MSP.

Na nivou RS postoje sledeće institucije za razvoj MSP i to: Resor za MSP i proizvodno zanatstvo u okviru Ministarstva privrede, energetike i razvoja i Republička agencija za razvoj MSP. Na nivou opštine ovom problematikom se bavi Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti.

- Neizgrađen koncept rješavanja faktora visokog poslovnog rizika za strane ulagače.

Strani ulagači imaju osjećaj nesigurnosti za imovinu i poslovni neuspjeh zbog nelojalne konkurencije, sive ekonomije i drugih faktora, pa zbog toga se teško odlučuju ulagati na ove prostore.

- Sporost sudskih izvršnih organa

Sudski izvršni organi su neefikasni i spori u sektoru poslovnih procesa i sporova.

4.2. Ekonomske prepreke

Ekonomske faktori su veoma značajni za rad i razvoj MSP, a istovremeno i za nastajanje kriznih situacija u njima.

Ekonomske prepreke se mogu posmatrati sa dva aspekta i to: Internog i eksternog aspekta

a) Interni aspekti ekonomskih prepreka su:

- Nedostatak vlastitog kapitala i kreditnih linija za pokretanje preduzeća.

Započinjanje biznisa bez vlastitih sredstava, povoljnih kredita ili beneficija od institucija za razvoj preduzetništva, dovodi do brzog propadanja novoformiranog preduzeća i velike štete za samog osnivača pa i za državu.

- Nedovoljno poznavanje finansijskog menadžmenta i marketinga u biznisu.

Veći broj vlasnika MSP i onih koji planiraju započeti vlastiti biznis nemaju dovoljno znanja iz oblasti menadžerstva i tržišnog poslovanja kako na domaćem, tako i na ino tržištu, što za posledicu ima fatalni poslovni neuspjeh.

- Nedovoljna sposobnost evaluacije poslovne ideje.

Jedan broj preduzetnika ulazi u biznis koji dovoljno ne poznaje, originalnu ideju ne prati originalni programski pristup, pa se često desi da izostane pomoć onih institucija koje imaju zadatak da podstiču preduzetničku djelatnost edukaciju preduzetnika za biznis što za rezultat ima potpuni poslovni neuspjeh.

- Zanemarivanje biznis planiranja.

Biznis planiranje mnogi početnici u biznisu zanemaruju izuzev onih kojima banke traže biznis plan ili oni koji su ovaj problem uspješno savladali kroz razne edukacije ili kroz redovne studije.

- Propusti u izboru lokacije.

Izbor lokacije za pokretanje biznisa je veoma važan faktor za buduće uspješno poslovanje. Dobra lokacija je ona koja odgovara vrsti biznisa, a svaki promašaj u izboru lokacije može izazvati nenadoknadive gubitke.

- Ograničeni pristup i primjena inovacija i novih tehnologija za MSP

Nedovoljni vlastiti investicioni potencijal za ulaganja u inovacije, nove tehnologije i naučno-istraživački rad su velika prepreka za razvoj MSP. U RS ne postoje centri za transfer tehnologija, kao ni tehničko-inovacioni centri i tehnološki parkovi itd.

b) Eksterni aspekti ekonomskih prepreka su:

- Ograničene mogućnosti finansijskog tržišta.

Zbog nedovoljno razvijenog finansijskog tržišta u RS MSP nisu u mogućnosti adekvatno finansirati početni biznis. Često ova preduzeća koriste skupe kratkoročne kredite, umjesto da početni biznis finansiraju iz dugoročnih kredita koji su znatno povoljniji.

- Nedovoljan efekat međunarodnih finansijskih institucija.

Za pokretanje biznisa i funkcionisanje MSP međunarodne finansijske institucije imaju izuzetno važnu ulogu. Međutim njihov doprinos je još uvijek nedovoljan, visoke su kamate na kredite, stroge procedure za dobijanje kredita itd. U zadnje vrijeme Svjetska banka je putem komercijalnih banaka i MKO plasirala posebne kreditne linije kojima je ohrabreno privatno preduzetništvo za zaduživanje i ulaganje u razvoj MSP.

- Nedostatak programa kreditiranja MSP kod komercijalnih banaka

Komercijalne banke raspolažu sa relativno povoljnim kreditnim potencijalom, ali je on još uvijek više usmjeren prema stanovništvu za finansiranje potrošnje na štetu poslovne ekonomije u cjelini, a posebno na štetu poslovne ekonomije u cjelini, a posebno na štetu MSP i prije svega onih koji pokreću početni biznis.

- Mikrokreditni sektor

Mikrokreditne organizacije bi u principu trebale da finansiraju sektor MSP, ali su u njihovom poslovanju prisutni nepovoljni efekti po ovaj sektor.

Kapital ovih organizacija je veoma skup (kamate od 12-18%), nepovoljna struktura kredita (40% je namijenjeno trgovačkoj djelatnosti, 28% za usluge, 10% za poljoprivredu, a preostalih 22% za sva ostala zanimanja).

- Fiskalna opterećenja

Poreski sistem u RS i BiH je prilično nepovoljan za biznis sektor. Nivo direktnih i indirektnih poreza je dosta visok, poreska administracija je neefikasna i skupa, prisutno je višestruko oporezivanje itd.

Da bi MSP uspješno poslovala i bila konkurentna morala bi ili smanjiti troškove proizvodnje i usluga ili povećati cijene, što je praktično nerealno u ovakvim uslovima poslovanja. Visoki troškovi poslovanja, visoki porezi, ako i visoki troškovi osnivanja preduzeća pojavljuju se kao osnovni uzrok sive ekonomije.

Preduzeća koja rade nelegalno-rad na crno smanjuju ukupnu poresku osnovicu i istovremeno prebacuju poreski teret na preduzeća koja rade legalno.

- Tržišna usmjerenost MSP

MSP su većinom orjentisana na lokalna i regionalna tržišta, a u znatno manjoj mjeri na evropsko i svjetsko tržište. Razlozi ovakve tržišne usmjerenosti su njihova niska konkurentnost, skroman kapital sa kojima ulaze u spoljnotrgovinsko poslovanje, kao i njihove menadžerske i marketiške sposobnosti.

- Siva ekonomija

Tokovi sive ekonomije su prisutni u cijeloj BiH – RS, pa i u opštini Milići, gdje dominiraju utaja poreza, izbjegavanje carina, rad na crno, neefikasne sve vrste kontrole, što u principu otežava ekonomsku poziciju onih subjekata koji poštuju zakonske propise i koji se lojalno ponašaju na tržištu.

4.3. DRUŠTVENO-POLITIČKE I KADROVSKE PREPREKE

Društveno-političke i kadroske prepreke koje prate MSP se ogledaju u sledećem:

- MSP i njihov veliki značaj za ukupni privredni razvoj nisu na najvišem društvenom nivou. Uloga države i Vlade i privrednoj regulativi mora biti precizno definisana. Na nivou opštine neminovno je formiranje Agencije za lokalni ekonomski razvoj MSP koja mora imati značajan finansijski i kadrovski potencijal.

- Država nije adekvatno uredila domaće tržište i zaštitu domaćih proizvođača što posebno pogađa MSP.

- Nedovoljna je regulativa i institucionalna borba protiv korupcije i privrednog kriminala.
- Nedovoljna su sredstva za naučno-istraživačke i inovacijske procese.
- Nedostatak stručnih i obrazovanih kadrova u MSP i iskusnog osoblja za sektor malog preduzetništva.
- Nemotivisanost mladih ljudi za pokretanje vlastitog biznisa zbog neadekvatnog obrazovnog procesa za potrebe preduzetništva.

4.4. OSTALE PREPREKE

Mnogo je još prepreka koje imaju negativan uticaj na razvoj MSP među kojima su najznačajnije:

- Struktura radno sposobnog stanovništva se znatno promjenila, pa među nezaposlenim dominiraju oni koji nemaju adekvatna znanja i radno iskustvo za obavljanje poslova u MSP i preduzetništvu.

- Ne stvaraju se uslovi za samozapošljavanje u ruralnim područjima jer nema programa lokalnog seoskog razvoja, pa je pritisak radne snage na zavode za zapošljavanje i sa te strane povećan.

- Nedostaju programi za razvoj kreativnog omladinskog preduzetništva.
- Nedovoljna saradnja institucija za podršku razvoja MSP (Agencija za razvoj MSP RS, privredne i preduzetničke komore, udruženja poslodavaca, sindikati itd).
- Nedovoljna zastupljenost preduzetnička u državnim organima nadležnim za pitanja privrede i razvoja.

- Ne postoje tradicije za kooperativno zajedništvo i teško ide poslovno udruživanje bilo kog oblika.

5. IDENTIFIKACIJA POTENCIJALA ZA RAZVOJ MSP NA PODRUČJU OPŠTINE

5.1. Prirodni resursi

Prirodni resursi predstavljaju značajan potencijal Opštine Milići i dobra su osnova za razvoj MSP, a i za ukupni privredni razvoj opštine.

Među najznačajnije prirodne resurse opštine spadaju:

- Ruda boksita i ostale mineralne sirovine
- Poljoprivredno zemljište
- Vodni potencijal
- Turistički potencijal

- Ruda boksita i ostale mineralne sirovine

Pored rude boksita koja je dominantna kao resurs, opština raspolaže i drugim mineralnim sirovinama kao što su: krečnjak, kvarcni pijesak, siga, sigasti pijesak, zeleni tuf itd.

Procjenjuju se rezerve rude boksita u iznosu od 15.000.000 tona, a eksploatacione rezerve krečnjaka oko 3.500.000 tona.

Kompanija Boksit koja ima istražno i eksploataciono pravo na rudnim potencijalom spada u red velikih preduzeća, ali razvojem ove kompanije stvaraju se uslovi za razvoj MSP, koji se ogledaju u prenošenju poslovnih znanja, razmjeni informacija i iskustava i mogućim kooperantskim odnosima iz oblasti proizvodnje i usluga. Rezultat saradnje MSP i velikih Kompanija najbolje dolazi do izražaja u vrijeme velikih ekonomskih kriza čiji udar prvo osjete MSP, a pomoć velikih u takvim situacijama je neprocjenjiva.

- Šume i šumsko zemljište

Šume i šumsko zemljište su značajan prirodni resurs za razvoj MSP. Opština raspolaže sa 17.722 ha šume od kojih su 12.053 ha u državnom vlasništvu, a 5.219 ha u privatnom vlasništvu. Šume zauzimaju 62% ukupne površine opštine. U navedenoj tabeli prikazana je prosječna bruto drvna masa ostvarena iskorištavanjem šuma na području opštine za period 2005 - 2009. godina.

God.	Prosječna bruto drvna masa u m ³ po osnovu vlasništva						Sve ukupno		
	Državne šume			Privatne šume			četinari	liščari	ukupno
	četinari	liščari	ukupno	četinari	liščari	ukupno			
2005.	1714	30.797	32.511	13	3.468	3.481	1.727	34.265	35.922
2006.	894	35.021	35.915	101	5.554	5.655	995	40.575	41.570
2007.	766	28.498	29.264	23	2.795	2.818	789	31.293	32.082
2008.	1.193	26.482	27.675	121	4.018	4.139	1.314	30.500	31.814
2009.	405	24.130	24.535	125	5.556	5.681	530	29.686	30.216
UKUPNO:	4.972	144.928	149.900	383	21.391	21.774	5.355	166.319	171.674

Iz navedenih podataka se vidi da su posjećene količine bruto drvne mase značajne i da mogu biti dobra osnova za rad MSP koja se bave preradom drveta, ali su nedovoljne da podmire ukupne potrebe prerađivača, što ih upućuje na tržište, ali im i daje dobar signal da se moraju preorijentisati na više faze prerade i uvođenja novih tehnologija.

Drvene zalihe po kategorijama šuma izražene u bruto drvnoj masi U Š.U. Milići na dan 31.12.2009. godine

Vrsta drveta	Visoke šume			Sve ukupno		
	Sa prirodnim obronom	Degradirane	ukupno	Izdanačke šume	Šumske kulture	Sve ukupno
1. Četinari	221.091	178	221.269	105	97.091	318.465
Jela	34.386	46	34.432	-	6.646	41.078
Smrča	185.105	27	185.132	-	59.604	244.736
B.bor	416	28	444	47	11.004	11.495
C.bor	282	56	338	58	19.837	20.233
Ostalo	902	21	923	-	-	923
2. Liščari	1.546.259	240.918	1.787.177	97.941	31.141	1.916.259
Bukva	1.274.428	149.964	1.424.392	38.437	11.466	1.474.295
Hrast	14.091	15.339	29.430	3.907	3.232	36.569
Plem.liščari	115.952	2.884	118.836	2.849	4.024	125.709
Ostali liščari	141788	72.731	214.519	52.748	12.428	279.695
UKUPNO:	1.767.350	241.096	2.008.446	98.046	128.232	2.234.724

Ukupna dvna zaliha svih kategorija šuma iznosi 2.234.724 m³ (85% liščari i 15% četinari), a prosječna zapremina drvnih masa kod visokih ekonomskih šuma je 260 m³/ha, kod visokih degradiranih šuma 181 m³/ha, izdanačkih šuma 116 m³/ha i šumskih kultura 177 m³/ha, što govori da se radi o dobrim drvnim zalihama po ha.

Prosječan godišnji zapreminski prirast svih kategorija šuma iznosi 10 m³/ha, kod visokih šuma 11,5 m³/ha, visokih degradiranih šuma 6,5 m³/ha, izdanačkih šuma 3,8 m³/ha, i šumskih kultura 11,3 m³/ha, što ukazuje da postoji dobra proizvodna struktura šuma.

Iz navedenih pokazatelja može se zaključiti da je šumski potencijal značajan faktor za razvoj malih i srednjih preduzeća iz oblasti drvoprerade.

- Poljoprivredno zemljište

Poljoprivredno zemljište kao prirodni resurs zauzima značajno mjesto u razvoju MSP. Povoljna klima i drugi uslovi omogućavaju ozbiljnije bavljenje poljoprivredom na području opštine što za rezultat treba da ima razvoj MSP iz ove oblasti.

Prema katastarskim podacima Opština Milići raspolaže sa sledećom strukturom zemljišta.

Red. br.	Kategorija	Površina	Struktura %
1	Oranice i bašte	4.548	46 %
2	Voćnjaci	631	6 %
3	Livade	2.951	30 %
4	Pašnjaci	1.750	18 %
UKUPNO		9.880	100 %

Iz strukture prikazanog zemljišta vidi se da opština ima značajan poljoprivredni potencijal, a i mogućnost za intenzivniji razvoj ratarske proizvodnje, stočarstva i voćarstva, međutim činjenica je da se ove pogodnosti neadekvatno koriste. Problemi, a i mogućnosti razvoja poljoprivrede kao jednom od značajnih faktora za razvoj MSP detaljno su obrađeni u Strategiji razvoja poljoprivrede na području opštine Milići za period 2010-2015-godina.

- Vodni potencijal

Opština Milići raspolaže značajnim vodnim potencijalom, koji se još uvijek nedovoljno i neefikasno koristi. Područje opštine presjeca per rijeka i puno potoka i potočića, koji omogućavaju kvalitetno snadbijevanje stanovništva pitkom vodom, snadbijevanje vodom za potrebe poljoprivredne proizvodnje, podizanje ribnjaka za uzgoj pastrmke, a i značajan su potencijal za izgradnju minihidroelektrana. Čisti prirodni izvori vode se vrlo malo koriste u fabričkoj proizvodnji i pakovanju pitke vode, izuzev Fabrike „Vivija“ Raševo.

Ovaj prirodni resurs može u budućnosti biti veoma važan faktor za razvoj MSP na području opštine Milići.

- Turistički potencijal

Pogodnosti za razvoj turizma, kao osnove za malo preduzetništvo prizilaze iz bogatog biljnog i životinjskog svijeta, hidrografskog potencijala, reljefa opštine (200-1500 m nadmorske visine) i prirodnih ljepota, vjerskih, kulturno-istorijskih i drugih vrijednosti. Na pojedinim dijelovima opštine nalaze se stečci čija starost datira iz dvanaestog vijeka, a koji svjedoče o životu na ovim prostorima iz tog vremena.

Iznad sela Gerovi postoje ostaci grada-tvrđave koju je sredinom petnaestog vijeka po predanjima izgradila Jerina Srpska Despotica grčkog porijekla iz porodice Kantakuzena žena Despota Đurađa Brankovića.

Sve ove vrijednosti ugostiteljsko-turistički kapaciteti Kompanije AD „Boksit“ Milići značajan su potencijal za razvoj preduzetništva iz oblasti ugostiteljstva, lovno i ribolovnog turizma, seoskog turizma, planinskog turizma, vjerskog i manifestacionog turizma.

- Demografski potencijal

Demografski potencijal je značajan faktor u razvoju proizvodno-uslužnih i drugih djelatnosti i što je veći broj stanovnika veći je i potencijal za povećanje ukupne proizvodnje i izvršenja usluga.

Demografski potencijal se ogleda kroz broj i strukturu radno sposobnog angažovanog stanovništva, kao i broj i kvalifikaciona struktura onih koji traže posao.

Nekih preciznih podataka o broju i strukturi stanovništva na području opštine Milići nema, ali ćemo za ove potrebe koristiti podatke iz popisa 1991. godine, matičnih knjiga opštine, CUSP-a, APIF-a i Biroa za zapošljavanje i nekih drugih institucija.

- Broj stanovnika opštine Milići u periodu 1971-2009.godina.

Godina	Broj stanovnika	Br.stanov./km ²	Indeks
1971.	12710	44	1971 =100
1981.	14.117	50	1981/71=111
1991.	16.038	56	1991/81=114
2009.-procjena	13.500	46	2009/91=84

Od procijenjenog broja stanovnika u 2009. godini 13.500, njih oko 60% pripada starosnoj dobi od 15-64 godine za koje možemo reći da su radno aktivni, a oko 35% je mlađe od 15 godina i 5% stanovnika je starije od 64 godine.

Prirodni priraštaj stanovništva u periodu 2003-2007. godine je bio negativan, da bi se u 2008 i 2009. godini stanje značajno promijenilo (u 2008 godini 96 rođenih, a 66 umrlih) što je svakako ohrabrujući pokazatelj.

- Broj zaposlenih u opštini Milići po djelatnostima u 2009.godini.

Red.br.	Djelatnost	Muškarci	Žene	Ukupno
1.	Državna preduzeća	192	224	416
2.	DOO	273	79	352
3.	AD	701	175	876
4.	SZR	55	13	68
5.	Ugostiteljstvo	27	17	44
6.	Trgovina	55	67	122
7.	Prevoznici	27	-	27
8.	Knjigovodstvo	2	-	2
9.	Dobrovoljno osiguranje	6	6	12
UKUPNO:		1338	581	1919

- Broj stanovnika Opštine Milići koji se nalaze na evidenciji Zavoda za zapošljavanje na dan 31.01.2010.godine.

Red. Br.	Školska sprema	Broj evidentiranih osoba	%
1.	Bez škole	82	6,7
2.	Nekvalifikovani radnici	246	21,6
3.	PK-NSS radnici	71	5,8
4.	Kvalifikovani radnici	451	36,9
5.	Sss-Tehničari	309	25,3
6.	VKV-specijalisti	3	0,2
7.	Viša stručna sprema	17	1,3
8.	Visoka stručna sprema	27	2,2
UKUPNO:		1224	100

Od ukupnog broja radno aktivnog stanovništva ($13500 \times 60\% = 8100$ stanovnika), 1919 ili 24% je zaposleno, 1224 ili 15% se nalazi na Zavodu za zapošljavanje i traži posao, oko 2500 stanovnika ili 31% se bavi poljoprivredom, a oko 1100 stanovnika ili 14% se školuje u osnovnoj školi, srednjoj školi i na fakultetima, dok je 1443 stanovnika ili 18% zaposleno van RS-BiH ili su domaćice koje ne traže zaposlenje.

- Tržišni potencijal

Tržište čine svi odnosi ponude i tražnje koji se uspostavljaju radi razmjene roba i usluga u određeno vrijeme i na određenom mjestu. Potencijal tržišta je jedan od osnovnih indikatora za planiranje i prostorno dimenzionisanje marketinških aktivnosti preduzeća. Na tržištu je samo jedan dio proizvoda i usluga MSP namjenjen krajnjoj potrošnji, dok se drugi dio usmjerava prema preduzećima kooperantima za dalje poslovne aktivnosti.

Tržište opštine Milići je malo, ali može biti veoma interesantno za strane investitore zbog veoma povoljnog geografskog položaja opštine, značajnih prirodnih resursa, definisane lokacije za poslovnu zonu i kadrovskog potencijala. Mala i srednja preduzeća razvijaju proizvodnju prema savremenim tehnologijama, ali još uvijek njihovi proizvodi nisu dovoljno konkurentni na ino tržištu, zbog čega mora doći do povećanja konkurentnosti istih.

Povećanje konkurentnosti se ogleda u jačanju partnerstva između MSP, uvođenju novih tehničko-tehnoloških rješenja i inovacija i uvođenju grupa ISO standarda kvaliteta. Provođenjem reformi u BiH koje joj obezbjeđuju integracione procese u EU i obezbjeđenjem navedenih uslova u MSP, očekivati je da će u opštini Milići doći do direktnog povećanja investicione potrošnje, a indirektno i opšte potrošnje, a samim tim doći će i do povećanja tržišnog potencijala opštine.

6. SWOT ANALIZA

Ovom savremenom metodom analize daje se sistematizovani prikaz sadašnjeg stanja prepreka i potencijala za razvoj MSP, njihov održivi razvoj, konkurentnost na tržištu itd.

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - Povoljan geostrateški položaj opštine - Kvalifikovana radna snaga - Značajni prirodni resursi - Određeni nivo tradicije i iskustava u pojedinim sektorima proizvodnje - Povoljna lokacija buduće industrijske zone - Stabilna domaća valuta - Relativno dobro razvijena mreža bankarskih i MKO - Izvorno orijentisana proizvodnja - Dolazak mladih i školovanih kadrova-nova preduzetnička generacija 	<ul style="list-style-type: none"> - Dominacija MIKRO preduzeća u MSP - Nedostatak menadžerskog i preduzetničkog obrazovanja u MSP - Nedostatak šire finansijske podrške - Nedovoljna izdvajanja iz Budžeta opštine za podsticaj MSP - Komplikovane procedure registrovanja preduzeća - Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa veoma složeno - Nepostojanje partnerstva i zajedničkog nastupa na tržištu - Loša iskorištenost prirodnih resursa - Nizak nivo svijesti o zaštiti okoline - Nedostatak standarda kvaliteta proizvodnje
MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> - Prepoznavanje potreba za razvoj poljoprivrede, turizma i MSP - Promocija povoljnih lokacija - Stvaranje povoljnog preduzetničkog ambijenta - Stvaranje preduzetničke infrastrukture - Uspostavljanje bolje saradnje sa javnim Sektorom - Privlačenje stranih investitora - Podrška razvoja MSP od strane svih fondova (domaći i INO) - Podrška procesu edukacije iz oblasti 	<ul style="list-style-type: none"> - Politička nestabilnost, birokratija i korupcija - Siva ekonomija - Nedostatak motiva stvarnih investitora - Nedovoljno investicija u preduzetničku infrastrukturu - Slaba povezanost MSP - Zanemarenost sela kao razvojnog prostora - Nemogućnost pristupa kapitalu po povoljnim uslovima

Preduzetništva - Formiranje lokalne agencije za razvoj MSP ili otvaranje kancelarije za podršku privrednom sektoru	- Nedovoljno razvijena svijest o preduzetničkoj djelatnosti
---	--

7. STRATEŠKI CILJEVI I PODSTICANJE MJERE ZA RAZVOJ MSP U OPŠTINI MILIĆI ZA PERIOD 2011-2015.GODINA

7.1. VIZIJA RAZVOJA

Polazeći od zakonskih postavki, Strategije razvoja MSP u RS i od Strategije razvoja opštine Milići do 2015. godine vizija razvoja MSP može se posmatrati kroz sledeće:

Opština Milići će postati sredina razvojnih aktivnosti MSP i preduzetništva, promoter novih znanja, vještina i tehnologija i biće snažna podrška razvoju ovog sektora. U njoj će se stvarati uslovi i podsticati preduzetništvo s ciljem razvoja mreže MSP orijentisanih prema tržištima RS-BiH i ino tržištu.

U periodu važenja Strategije razvoja MSP i preduzetništva doći će do povećanja broja MSP i broja zaposlenih radnika srazmjerno obezbjeđenju i realizaciji uslova predviđenih operativnim ciljevima ove Strategije. To će se pozitivno odraziti na povećanje ukupnog prihoda, povećanje ukupnog broja zaposlenih na opštini, povećanje izvoza i poboljšanje životnog standarda građana opštine.

7.2. Strateški ciljevi su:

1. Povećanje broja MSP
2. Povećanje broja zaposlenih u sektoru MSP
3. Povećanje konkurentnosti MSP u cilju jačanja njihovog izvoznog potencijala
4. Povećanje učešća MSP u BDP.

7.3. Operativni ciljevi

Za ostvarivanje definisanih strateških ciljeva neophodno je stvoriti uslove i pretpostavke za ostvarivanje sledećih operativnih ciljeva u periodu važenja Strategije razvoja MSP 2011-2015.godina.

1. Jačanje finansijske podrške MSP i preduzetništva
2. Stvaranje i razvoj preduzetničke infrastrukture
3. Ubrzanje postupka registracije i smanjenje troškova pri registraciji MSP i preduzetništva
4. Jačanje institucionalne podrške razvoja MSP
5. Podsticaj partnerstva i klasterizacije MSP
6. Obrazovanje preduzetnika
7. Smanjenje fiskalnog opterećenja MSP
8. Jačanje inovacijske i tehnosloške konkurentnosti MSP
9. Jačanje uloge informaciono-komunikacionih tehnologija u razvoju MSP
10. Internacionalizacija MSP

7.3.1. Jačanje finansijske podrške MSP i preduzetništva

Finansijsku podršku za razvoj MSP i preduzetništva obezbjediti iz posebnih finansijskih sredstava Fonda za razvoj i zapošljavanje u RS, iz sredstava lokalne zajednice koja će se planirati u Budžetu a koja će biti znatno povoljnija od sredstava koja daju komercijalne banke. Narodna skupština RS je usvojila Nacrt zakona o Garantnom fondu koji bi trebao biti u funkciji do juna 2010.godine, a čiji je osnovni kapital 30 miliona KM. Fond bi izdavao sve oblike garancija za pravna i fizička lica i tako im olakšao pristup kreditima, a smanjio cijenu kapitala. U cilju podrške razvoju MSP i preduzetništva opština će formirati Agenciju za lokalni ekonomski razvoj.

Republička agencija za razvoj MSP i Agencija za lokalni ekonomski razvoj će sa Fondom za razvoj i zapošljavanje u RS, Budžetom opštine i Garantnim fondom ostvariti dobru saradnju i koordinaciju po pitanju utvrđivanja prioriteta u finansiranju početnog biznisa(Start-up), u finansiranju novih poslovnih ideja i uvođenja standarda kvaliteta u MSP, kao i u vođenju stručno-tehničkih poslova konsultantske i druge pomoći, a sve u cilju racionalnosti i smanjenja administrativnih troškova u MSP.

Program podsticaja 1. Planiranje sredstava u Budžetu opštine, pokretanje početnog biznisa (Startu-up) ili za proširenje djelatnosti u MSP.

Iznos: Po mogućnostima Budžeta

Rok: Kraj 2010.godine i kraj svake naredne godine

Nosilac: SO-e, Načelnik opštine, Odjeljenje za finansije.

Program podsticaja 2. Formiranje Agencije za lokalni ekonomski razvoj

Rok: Prva polovina 2011. godine

Nosilac: SO-e i Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti

Program podsticaja 3. Unapređenje saradnje između Agencije za lokalni i ekonomski razvoj, Republičke agencije za razvoj MSP, Fonda za razvoj i zapošljavanje RS i Garantnog fonda RS u vezi obezbjeđenja sredstava za razvoj MSP.

Rok: Početak 2011. godine i kontinuirano

Nosilac: Agencija za lokalni ekonomski razvoj, Fond za razvoj i zapošljavanje RS, Republička agencija za razvoj MSP i Garantni fond RS.

Program podsticaja 4. Priprema promotivnog materijala i održavanje seminara za sve zainteresovane menadžere MSP o finansijskom lizingu kao povoljnom izvoru finansiranja preduzetničkih aktivnosti.

Rok: Prva polovina 2011. godine

Nosilac: Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti i Agencija za lokalni ekonomski razvoj-podrška Republičke agencije za razvoj MSP.

Program podsticaja 5. Priprema materijala o mogućnostima kreditiranja i o grant sredstvima iz Fonda za razvoj i zapošljavanje RS i upoznavanje svih privrednih subjekata na području opštine.

Rok: Druga polovina 2011.godine

Nosilac: Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti, Odjeljenje za finansije i Agencija za lokalni ekonomski razvoj.

7.3.2. Stvaranje i razvoj preduzetničke infrastrukture

Da bi se pristupilo izgradnji preduzetničke infrastrukture potrebno je formirati bazu podataka o neiskorištenom građevinskom zemljištu i poslovnim prostorima koji bi u skladu sa potrebnom urbanističko-planskom i drugom dokumentacijom mogli biti iskorišteni za osnivanje industrijske zone i razvoja preduzetništva. Opština Milići je donijela odluku o formiranju industrijske zone. Predstoje aktivnosti na rješavanju imovinsko-pravnih odnosa, izradi regulacionog plana, izradi studije izvodljivosti, izradi idejnih projekata infrastrukture, kao i na samom uređenju u industrijske zone, odnosno kompletnoj izradi infrastrukture.

Program podsticaja 1. Izrada baze podataka o neiskorištenom građevinskom zemljištu i neiskorištenim poslovnim prostorima u cilju obezbjeđenja uslova za razvoj preduzetništva.

Rok: Prva polovina 2011.godine

Nosilac: Odjeljenje za prostorno uređenje, stambeno komunalne poslove i ekologiju

Program podsticaja **2.** Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa na zemljištu predviđenom za industrijsku.

Rok: 2011.godina

Nosilac: SO-e, Odjeljenje za prostorno uređenje, stambeno komunalne poslove i ekologiju, Imovinsko pravna služba i Društveni pravobranilac.

Program podsticaja **3.** Izrada urbanističko-planske dokumentacije

Rok: 2011.godine

Nosilac: SO-e i Odjeljenje za prostorno uređenje, stambeno komunalne poslove i ekologiju

Program podsticaja **4.** Izrada studije izvodljivosti

Rok: 2012.godine

Nosilac: SO-e i Odjeljenje za prostorno uređenje, stambeno komunalne poslove i ekologiju, Agencija za lokalni ekonomski razvoj, SO-e.

Program podsticaja **5.** Izrada programa uređenja industrijske zone i uređenje iste.

Rok: Početak 2013.godine i kontinuirano

Nosilac: SO-e i Odjeljenje za prostorno uređenje, stambeno komunalne poslove i ekologiju, Agencija za lokalni ekonomski razvoj, SO-e.

7.3.3. Ubrzanje postupka registracije i smanjenje troškova pri registraciji MSP i Preduzetništva

Registracija MSP i preduzetništva je značajan korak u ukupnim aktivnostima organizovanja i uspostavljanja rada istih, ali još uvijek u ovom postupku postoje određene prepreke koje ga usporavaju. Da bi se postupak registracije privrednih subjekata poboljšao, nadležni državni organi uz podršku opštinskih organa bi trebali završiti aktivnosti na formiranju elektronskog registra poslovnih subjekata čime bi se stvorili neophodni preduslovi za smanjenje broja koraka u procesu registracije. Pored toga potrebno je u sjedištima registarskih sudova otvoriti servise za registraciju privrednih subjekata „sve na jednom mjestu“ koji bi pored pružanja usluga ove vrste obezbjedili i informatičko povezivanje nadležnih organa za poslove registracije, što predstavlja dio umrežavanja cjelokupne državne uprave.

Unapređenje postupka registracije predstavlja smanjenje obima dokumentacije neophodne da se registruje subjekat, tako da će preduzetnici biti u obavezi da organima nadležnim za poslove registracije dostave samo onu dokumentaciju čija je dostava zaista opravdana.

Sve navedene aktivnosti imaju za cilj da se postupak registracije privrednih subjekata pojednostavi, ubrza i da se smanje troškovi registracije.

Ove aktivnosti će realizovati Vlada RS i Ministarstvo uz učešće opštinskih vlasti i Agencija za razvoj

7.3.4. Jačanje institucionalne podrške razvoja MSP

Razvoj MSP i preduzetništva mora imati maksimalnu podršku nadležnih institucija RS i lokalne zajednice. Podrška se očekuje od resornih Ministarstava i Vlade RS, Agencije za razvoj MSP RS, Fonda za razvoj i zapošljavanje RS, lokalne agencije za ekonomski razvoj i resornih odjeljenja Administrativne službe opštine. Manifestovaće se kroz pokretanje početnog biznisa, podrške postojećim MSP u cilju proširenja i unapređenja proizvodnje kroz povezivanje lokalnih agencija za ekonomski razvoj i formiranje Regionalnih agencija. U cilju

bržeg i efikasnijeg razvoja ovog sektora, obrazovanja i usavršavanja kadrova i zaposlenih, pomenute institucije će usko sarađivati sa univerzitetkim centrima i drugim obrazovnim ustanovama, koje pokrivaju određene regije.

Program podsticaja **1.** Kadrovsko jačanje postojećih lokalnih institucija za podršku MSP i preduzetništva (Odjeljenje za privredu i društvene Djelatnosti, Agencija za lokalni ekonomski razvoj.
Rok: Prva polovina 2011. godine
Nosilac: Načelnik opštine, Odjeljenje za privredu i društvene djelatnsoti

Program podsticaja **2.** Formiranje i stalno ažuriranje baze podataka za MSP i preduzetništvo na nivou lokalne zajednice
Rok: Kontinuirano
Nosilac: Odjeljenje za privredu i društvene djelatnsoti, Agencija za lokalni ekonomski razvoj.

Program podsticaja **3.** Uključenje Agencije za lokalni ekonomski razvoj u mrežu Agencija RS za podršku razvoja MSP.
Rok: 2011. godina
Nosilac: Odjeljenje za privredu i društvene djelatnsoti, Agencija za lokalni ekonomski razvoj.

7.3.5. Podsticaj partnerstva i klasterizacija MSP

Partnerstvo i klasterizacija u razvoju MSP zauzimaju značajno mjesto prije svega u međusobnom povezivanju određenih grupa preduzeća iz oblasti prerade drveta, metalne industrije, poljoprivrede, uslužnih djelatnosti i drugih djelatnosti, a sve u cilju uspješnijeg poslovanja, smanjenja troškova, lakšeg pristupa tržištu, veće mogućnosti za saradnju preduzetnika, smanjenje nezaposlenosti, bržeg razvoja lokalne zajednice, kao i otvaranje novih MSP.

U formiranju klastera opština ima promotivnu ulogu a i mogućnost identifikacije teritorijalnog i sektorskog potencijala za kreiranje klastera.

Jedan od bitnih preduslova za pokretanje kooperantskih veza MSP i klaster inicijativa je podsticanje osnivanja lokalnih i regionalnih poslovnih udruženja u svim sektorima poslovanja.

Klaster projekte će inicirati ova poslovna udruženja i lokalne i regionalne agencije kroz poslovne inicijative i saradnju. Preduzeća koja su izvozno orijentisana moraju obezbjediti standardizaciju proizvoda i uskladiti proizvodnju sa normama drugih zemalja.

Program podsticaja **1.** Osnivanje lokalnih udruženja poslodavaca u sektoru prerade drveta poljoprivrednoj proizvodnji, i u pojedinim preduzetničkim djelatnostima
Rok: Kraj 2011. godine i kontinuirano
Nosilac: Odjeljenje za privredu i društvene djelatnsoti, Agencija za lokalni ekonomski razvoj.

Program podsticaja **2.** Formiranje klastera u sektoru prerade drveta na području opštine Milići u cilju osvajanja novih proizvoda i tehnologija i zajedničkog nastupanja na domaćem i ino tržištu.
Rok: Druga polovina 2011.
Nosilac: Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti, Agencija za lokalni ekonomski razvoj, MSP iz oblasti prerade drveta.

Program podsticaja **3.** Razvoj partnerstva između javnog i privatnog sektora u cilju racionalnijeg obavljanja određenih poslova.
Rok: Kontinuirano.
Nosilac: Udruženje poslodavaca, Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti, Agencija za lokalni ekonomski razvoj.

7.3.6. Obrazovanje preduzetnika

Proces obrazovanja preduzetnika mora biti strateški zadatak obrazovnog sistema, a i svakog preduzeća u kome će se programi obrazovanja prilagođavati specifičnostima preduzeća i profilima kadrova.

Da bi proces obrazovanja preduzetničkog kadra bio što efikasniji potrebno je razmotriti mogućnosti prilagođavanja obrazovnog sistema na svim nivoima obrazovanja RS za potrebe MSP. Ovo podrazumjeva uređenje novih profila u obrazovnom procesu (nivo srednjeg obrazovanja), uvođenje fleksibilnog sistema obrazovanja koji omogućava laku prekvalifikaciju kadrova, uključivanje preduzetnika i stručnjaka iz prakse u formiranje novih profila, kao i uvođenje novih preduzetničkih vještina i praktične nastave u obrazovni proces za sve profile.

Pored toga uvođenje posebnog predmeta preduzetništva u nastavne planove srednjih stručnih škola omogućilo je cjelovit pregled svih pitanja relevantnih za osnivanje i poslovanje malog preduzeća, odnosno preduzetničke firme.

Na univerzitetskom nivou obrazovni proces za MSP i preduzetništvo treba studentima da pruži kvantitet i kvalitet informacija, znanja i vještina za pokretanje biznisa, izradu biznis planova, identifikovanje i ocjenu poslovnih šansi i problema kao i način njihovog rješavanja.

Program podsticaja **1.** Nastavni plan i program rada srednjih stručnih škola prilagođavati potrebama MSP i preduzetništva, uvodeći predmete iz oblasti preduzetništva i menadžerstva u različitim privrednim oblastima, kao i prkličnu nastavu.
Rok: Kontinuirano
Nosilac: Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti, SŠC Milići u saradnji sa Ministarstvom prosvjete i kulture.

Program podsticaja **2.** Organizovanje seminara, treninga i radionica za osnivanje novih i unapređenje rada postojećih MSP.
Rok: Kontinuirano
Nosilac: Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti, Agencija za lokalni ekonomski razvoj u saradnji sa Agencijom za razvoj MSP RS, Privrednom komorom RS i drugim institucijama.

Program podsticaja **3.** Pružanje konsultantskih usluga MSP i preduzetnicima uključujući tu i pomoć kod izrade, programa, biznis planova, registracije itd.

Rok: Kontinuirano

Nosilac: Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti, Agencija za lokalni ekonomski razvoj i neke institucije RS.

7.3.7. Smanjenje fiskalnog opterećenja MSP.

Razvoj MSP i preduzetništva značajno stimulišu poreska rasterećenja i usklađenost poreskih obaveza i prihoda preduzeća. Opravdanost ovakve politike jeste u činjenici da se povećanjem broja MSP i preduzetništva povećavaju i prihodi, što stvara pretpostavke za niže poreske stope, brži razvoj i veću zaposlenost.

Model razvoja MSP i preduzetništva ogleda se kroz različite metode poreskih olakšica, oslobađanje od plaćanja određenih obaveza, kao i raznih podsticaja.

Nadležni organi RS i BiH permanentno moraju pratiti razvoj MSP i preduzetništva i kroz programe poreskih olakšica i prilagođavanja zakonske regulative uslovima formiranja i postojanja istih dati akcenat na razvoj ovog sektora.

Jedinstveni carinski sistem BiH se zasniva na carinskim stopama od 0-15%, troškovima carinskog evidentiranja od 1% te ugovorima o slobodnoj trgovini sa zemljama na čije se proizvode carina ne obračunava. Carinski sistem propisuje posebne pogodnosti za robu koja se ne uvozi za krajnju potrošnju, te poseban režim za robu koja se uvozi i izvozi iz slobodnih zona. Kroz CEFTA sporazum slijedi proširenje broja zemalja sa kojima BiH ima potpisane sporazume o uvozu i izvozu domaćih roba bez obaveze obračunavanja carine.

Za poslovanje MSP od značaja su važnosti komunalne takse koje se plaćaju na istaknutu firmu, a koje se propisuju i donose na nivou lokalnih zajednica.

Visina propisanih komunalnih taksi je različita od opštine do opštine i najčešće se veže za vrstu djelatnosti pravnog lica.

Posebnu republičku taksu plaćaju sva registrovana pravna lica, a visina ove takse se određuje na godišnjem nivou i zavisi od vrste djelatnosti i veličine pravnog subjekta.

Pored ovih mjera koje značajno utiču na rad i funkcionisanje MSP i preduzetništva u navedenom periodu mora se obezbijediti harmonizacija fiskalnih propisa RS i BiH sa propisima Evropske unije. U periodu dok ne dođe do potpune harmonizacije poreskih propisa sa evropskim propisima, poreskom konkurencijom se može privući određeni broj stranih investitora i zadržati domaći investitori.

Ovaj operativni cilj će se realizovati kroz izradu programa razvojnih poreskih olakšica za MSP i preduzetništvo, kroz izmjene i dopune Zakona o direktnim porezima i taksama (porez na dobit, porez na dohodak od samostalne djelatnosti, porezi i doprinosi na lična primanja, republičke i komunalne takse), te inicijativama za izmjene indirektnih poreza (porez na dodatu vrijednost i carine) i kroz primjenu drugih mjera, a koje su u nadležnosti institucija i organa RS i BiH.

7.3.8. Jačanje inovacijske i tehnološke konkurentnosti MSP.

Zbog nedovoljnih inovaciono-tehnoloških kapaciteta u poređenju sa velikim preduzećima MSP su prinuđena tražiti podršku javnih institucija kao što su univerziteti, instituti, naučno-istraživački centri, centri za transfer tehnologija itd.. Kod jednog broja velikih preduzeća nakon privatizacije nije došlo do pokretanja proizvodnje iz određenih razloga, pa je bilo neminovno pokretanje stečajnog postupka, zbog čega je došlo do raspada njihovih naučno-istraživačkih centara i odliva stručnog kadra u inostranstvo ili u druge djelatnosti. Stručni kadrovi su se zadržali samo na univerzitetima i institutima, zbog čega će MSP i privreda RS uopšte morati anagažovati kadrove ovih institucija za razvoj i oporavak tehnoloških kapaciteta i jačanje stručno-konsultantskih aktivnosti.

Pored ovih aktivnosti navedene institucije će dio svojih kapaciteta usmjeriti na pružanje usluga iz oblasti obuke menadžmenta preduzeća i konsultantskih usluga za uvođenje standarda grupe ISO 9000 u MSP i privredu opštine.

Planskim pristupom i saradnjom sa pomenutim institucijama MSP će u svom razvoju značajno povećati konkurentnost i preduzetničku sposobnost da uspješno mogu odgovoriti svim zahtjevima domaćeg i ino tržišta.

Program podsticaja **1.** Izrada programa podsticaja za uvođenje novih tehnologija i inovacija u MSP.
Rok: Druga polovina 2011. godine, a realizacija programa do kraja 2015. godine.
Nosilac: Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti, Agencija za lokalni ekonomski razvoj, Načelnik opštine, SO-e.

Program podsticaja **2.** Podsticaj za uvođenje sistema standarda kvaliteta u MSP.
Rok: Kontinuirano
Nosilac: Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti, Agencija za lokalni ekonomski razvoj, Načelnik opštine, SO-e.

7.3.9. Jačanje uloge informaciono-komunikacionih tehnologija u razvoju MSP.

Razvoj informaciono-komunikacionih tehnologija ima veliki značaj za usješno poslovanje MSP i preduzetništva. Ova preduzeća značajno zaostaju za velikim preduzećima u uvođenju i razvoju informaciono-komunikacionih tehnologija interno, a takođe i u razvoju nabavno-prodajne informacione mreže eksterno.

Informaciono-komunikacione tehnologije su sredstvo za modernizaciju i poboljšanje konkurentnosti, bolji pristup informacijama i one pružaju nove metode komunikacija u poslovanju i u društvu opšte.

Pošto se bez ovih tehnologija danas u svijetu biznisa ne može zamisliti savremeno poslovanje, a troškovi za softvere su prilično visoki, velike su šanse jednog broja MSP koji raspolažu sa kvalitetnim ljudskim resursima da razvijaju i ponude tržištu softverske usluge.

Brzi razvoj informaciono-komunikacionih tehnologija i telekomunikacija u razvojnom svijetu omogućio je organizovanje i vođenje velikog spektra poslova putem Interneta, to jest uvođenje Elektronskog poslovanja.

Da bi se zemlje u tranziciji, kao što je i naša zemlja priključile razvijenim zemljama i pratile razvoj ovih tehnologija moraju u određenom vremenskom periodu izgraditi mrežu telekomunikacione infrastrukture i povoljnog pristupa internet uslugama.

Na taj način bi se stvorili adekvatni uslovi za umrežavanje MSP, udruženja poslodavaca privrednih i zanatsko-preduzetničkih komora, razvojnih agencija i drugih relevantnih aktera u svijetu biznisa i tako bi se ostvarila dobra poslovna komunikacija i smanjili troškovi poslovanja.

Program podsticaja **1.** Podsticaj za MSP koja uvode informaciono-komunikacione tehnologije
Rok: Kontinuirano
Nosilac: Načelnik opštine, SO-e. ,Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti, Agencija za lokalni ekonomski razvoj,

Program podsticaja **2.** Uvođenje izučavanja E-biznisa u srednje obrazovanje i edukacija zaposlenih u MSP.
Rok: Po obezbjeđenju uslova- kontinuirano
Nosilac: Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti, Agencija za lokalni ekonomski razvoj u saradnji sa Republičkom agencijom i SŠC Milići putem Ministarstva prosvjete i kulture.

Program podsticaja **3.** Jačanje elektronske komunikacije između organa javne uprave i MSP.

Rok: Po obezbjeđenju uslova - kontinuirano

Nosilac: Načelnik opštine, Sudovi, Poreska uprava. razvoj,

7.3.10. Internacionalizacija MSP

Internacionalizaciju MSP treba posmatrati kroz povećanje njihovog učešća u izvozu i povećanju kooperacije sa strateškim partnerima u inostranstvu.

Na razvoj MSP pored kooperativne saradnje sa stranim partnerima značajan uticaj će imati investicije stranih investitora, koje će se ogledati kroz otvaranje novih radnih mjesta, sticanje novih znanja i uvođenja savremenih tehnologija, kao i povećanju priliva, što omogućuje ulaganje u nove razvojne projekte.

Razvoju ovog sektora veliki doprinos će dati naši ljudi iz dijaspore, koji pored toga što mogu biti direktni ulagači i implementatori novih tehnologija, znanja i iskustva, mogu biti i garant povjerenja u odnosima sa stranim investitorima.

Nadležna ministarstva u Vladi RS, Privredna komora i druge institucije bi trebale u cilju internacionalizacije MSP i njihove uloge u prevazilaženju negativnih efekata u privredi i ekonomskim odnosima sa inostranstvom izraditi poseban program kojim će se aktivirati potencijali ovog sektora za ove namjene.

Program podsticaja **1.** Edukacija MSP za istraživanje stranih tržišta i njihovih potencijala.

Rok: Kontinuirano

Nosilac: Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti, Agencija za lokalni ekonomski razvoj u saradnji sa Agencijom za razvoj MSP RS i Privrednom komorom.

Program podsticaja **2.** Izrada programa podsticaja MSP-ima za učešće na međunarodnim sajmovima.

Rok: Kontinuirano

Nosilac: Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti, Agencija za lokalni ekonomski razvoj, Odjeljenje za finansije.

Program podsticaja **3.** Izrada programa za promovisanje industrijske zone u cilju privlačenja stranih investitora.

Rok: Druga polovina 2011. godine i kontinuirano

Nosilac: Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti, Agencija za lokalni ekonomski razvoj.

8. Monitoring realizacije Strategije razvoju MSP i preduzetništva

Realizaciju Strategije razvoja MSP i preduzetništva na području opštine Milići za period 2011-2015. godina pratiće Komisija za planiranje opštinskog razvoja –KPOR, Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti i Agencija za lokalni ekonomski razvoj koji će polugodišnje podnositi izvještaje Načelniku opštine i Skupštini opštine Milići.

9. Z a k l j u č a k

Sektor MSP obuhvata mikro, mala i srednja preduzeća, zanatstvo, kao i sve druge oblike preduzetničke aktivnosti koje posjeduju određena zajednička obilježja po kojima se razlikuju od ostalih privrednih subjekata. Ovaj dio privrede je najfleksibilniji, zato što je u stanju da se najmanje angažovanih sredstava i drugih potencijala ostvari najbolje rezultate, da se vrlo brzo prilagodi uslovima tržišta i da bez većih problema preorijentiše svoju djelatnost i prilagodi je zahtjevima kupaca.

Na području opštine Milići privredni sektor – sektor MSP nije nastao privatizacijom društvenih preduzeća, nego inicijativom pojedinaca preduzetnika, koji su se svojom kreativnošću, kapitalom i fleksibilnošću nametnuli kao značajan faktor ukupnog privrednog razvoja.

U procesu privrednog razvoja uloga države i lokalne zajednice je da izrade sva zakonska i podzakonska akta vezana za rad MSP, da preduzetnicima pruže pomoć u savladavanju mogućih teškoća u razvoju i pristupu kapitalu, sticanju određenih znanja, pristupu neophodnih informacijama, a sve u cilju stvaranja stabilnog i sigurnog okruženja u kome preduzetnik može jendostavno planirati, komunicirati i ostvarivati svoje interese.

Značajan doprinos u razvoju sektora MSP i preduzetništva trebala bi dati Agencija za lokalni ekonomski razvoj koja će svoje aktivnosti skoncentrisati na ostvarivanje dobre komunikacije između MSP i države, lokalne zajednice, banaka i drugih institucija u cilju pružanja određenih usluga i informacija MSP vezanih za razvoj, prepreke u razvoju, edukaciju, posjete sajmovima u zemlji i inostranstvu, izradu Web stranice, promotivnog materijala, pružanje određene pomoći pri registraciji preduzeća, izradi biznis planova i sl.

Dakle ovaj sektor u bliskoj budućnosti mora biti pokretač i nosilac sveukupnog privrednog razvoja države i lokalne zajednice, mora biti nosilac razvoja poslovnih ideja i inovacija, zapošljavanja, izvora roba i usluga, smanjenje platnog deficita, povećanje bruto društvenog proizvoda, standarda građana i jačanje materijalne osnove za obrazovanje, zdravstvo i druge važne društvene djelatnosti.

10. MATRICA PROGRAMA PODSTICAJA SA NOSIOCIMA I VREMENSKIM OKVIROM

O.C.Br. P.P.Br.	Operativni cilj – Programa podsticaja	Nosioci projekta	2010. g.		2011. g.		2012. g.		2013. g.		2014. g.		2015. g.	
			I P	II P	I P	II P	I P	II P	I P	II P	I P	II P	I P	II P
O.P. 7.3.1.	Jačanje finsnsijke podrške MSP i preduzetništva													
P.P.1.	Planiranje sredstava u Budžetu za pokretanje početnog biznisa (start-up) ili za proširenje djelatnosti u MSP	SO-e, NO,OF												
P.P.2.	Formiranje Agencije za lokalni ekonomski razvoj	SO-e,OPDD												
P.P.3.	Unapređenje saradnje između Agencije za lokalni ekonomski razvoj, Republičke agencije za razvoj MSP, Fonda za razvoj I zapošljavanje RS I Garantnog fonda u vezi obezbjeđenja sredstava za razvoj MSP	FRZ,RARM SP,GF, ALER												
P.P.4.	Priprema promotivnog materijala I održavanje seminara za sve zainteresovane menadžere o finansijkom lizingu kao povoljnom izvoru finansiranja preduzetničkih aktivnosti	OPDD,ALE R,RARMSP												
P.P.5.	Priprema materijala o mogućnostima kreditiranja I o grant sredstvima iz fonda za razvoj I zapošljavanje RS I upoznavanje svih privrednih subjekata na području opštine.	OPDD,OF, ALER												
O.C. 7.3.2.	Stvaranje I razvoj preduzetničke infrastrukture													
P.P.1.	Izrada baze podataka o neiskorištenom građevinskom zemljištu I neiskorištenim poslovnim prostorima u cilju obezbjeđenja uslova za razvoj preduzetništva.	OPUSKD												
P.P.2.	Rješenje imovinsko-pravnih poslova na zemljištu predviđenom za industrijsku zonu	SO-e,OPUSKD, IMP,DP												

SO-e - Skupština opštine	OPUSKP – odjeljenje za prost. uređenje i stamb. kom. poslove	ALER – Agencija za lokalni ekonomski razvoj	UP – udruženje poslodavaca
NO - Načelnik opštine	RAR MSP – Republička agencija za razvoj MSP	IPS – Imovinsko-pravna služba	MPK – Ministarstvo prosvjet i kulture
OF - Odjeljenje za finansije	FRZ – Fond za razvoj i zapošljavanje	DP – društveni pravobranilac	PK RS – privredna komora Rs
OPDD – Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti	GF – garantni fond RS	MP – Ministarstvo pravde	PU – Poreska uprava SD - Sudovi

O.C.Br. P.P.Br.	Operativni cilj – Programa podsticaja	Nosioци projekta	2010. g.		2011. g.		2012. g.		2013. g.		2014. g.		2015. g.	
			I P	II P	I P	II P	I P	II P	I P	II P	I P	II P	I P	II P
P.P.3.	Izrada urbanističko planske dokumentacije	SO-e, OPUSKP												
P.P.4.	Izrada studije izvodljivosti	OPUSKP,A LER,SO-e												
P.P.5.	Izrada programa uređenja Industrijske zone I uređenje iste	OPUSKP,A LER,SO-e												
O.C. 7.3.3	Ubrzanje postupka registracije I smanjenje troškova pri registraciji MSP I preduzetništva	VRS,MP, SO-e,ALER												
O.C. 7.3.4	Jačanje institucionalne podrške razvoju MSP													
P.P.1	Kadrovsko jačanje postojećih lokalnih institucija za podršku MSP I preduzetništva (ODP, ALER)	NO,OPDD												
P.P.2.	Formiranje I stalno ažuriranje baze podataka za MSP I preduzetništvo na nivou lokalne zajednice	OPDD, ALER												
P.P.3.	Uključenje Agencije za lokalni ekonomski razvoj u mrežu agencija Rsza podršku razvoja MSP	OPDD, ALER												
O.C. 7.3.5.	Podsticaj partnerstva I klasterizacija MSP													
P.P.1.	Osnivanje lokalnih udruženja poslodavaca u sektoru prerade drveta, poljoprivrednoj proizvodnji I pojedinim preduzetničkim	OPDD, ALER												

	djelatnostima													
P.P.2	Formiranje klastera u sektoru prerade drveta na području 8 opštine Milići u cilju osvajanja novih proizvoda I tehnologija I zajedničkog nastupanja na domaćem I ino tržištu	OPDD, ALER, MSP												
P.P.3.	Razvoj partnerstva između javnog I privatnog sektora u cilju racionalizacije obavljanja određenih prostora	UP, OPDD, ALER												
O.C. 7.3.6.	Obrazovanje preduzetništva													
P.P.1.	Nastavni plan I program rada srednjih stručnih škola prilagođavati potrebama MSP I preduzetništva uvodeći predmete iz oblasti preduzetništva I menadžerstva u različitim privrednim oblastima, kao I praktičnu nastavu	OPDD, SŠC Milići, MPK u Vladi RS												
P.P.2.	Organizovanje seminara, treninga I radionica za osnivanje novih I unapređenje rada postojećih MSP	OPDD, ALER, RARMSP, PK RS												

O.C.Br. P.P.Br.	Operativni cilj – Programa podsticaja	Nosioци projekta	2010. g.		2011. g		2012. g.		2013. g.		2014. g.		2015. g.	
			I P	II P	I P	II P	I P	II P	I P	II P	I P	II P		
P.P.3.	Pružanje konsultantskih usluga MSP I preduzetnicima, uključujući pomoć kod izrade biznis planova, registracije itd.	OPDD, ALER												
O.C. 7.3.7	Smanjenje fiskalnog opterećenja MSP	Organi I institucije RS I BiH												
O.C. 7.3.8	Jačanje inovacijske I tehnološke konkurentnosti MSP													
P.P.1.	Izrada programa podsticaja za uvođenje novih tehnologija I inovacija u MSP	OPDD, SO-e, ALER, NO												
P.P.2.	Podsticaj za uvođenje sistema standarda kvaliteta u MSP	OPDD, SO-e, ALER, NO												

O.C. 7.3.9	Jačanje uloge informaciono-komunikacionih tehnologija u razvoju MSP														
P.P.1.	Podsticaj za MSP koja uvode informaciono-komunikacione tehnologije	OPDD,SO-e,ALER,NO													
P.P.2.	Uvođenje izučavanja e-biznisa u srednje obrazovanje I edukacija zaposlenih u MSP	OPDD,ALER,RARMSP,SŠC,MPK	Po obezbjeđenju uslova - kontinuirano												
P.P.3.	Jačanje elektronske komunikacije između organa Javne uprave I MSP	SO-e,PU,SD	Po obezbjeđenju uslova - kontinuirano												
O.C. 7.3.10	Internacionalizacija MSP														
P.P.1.	Edukacija MSP za istraživanje stranih tržišta I njihovih potencijala	OPDD,ALER,RARMSP,PK													
P.P.2.	Izrada programa podsticaja MSP za učešće na međunarodnim sajmovima	OPDD,ALER,OF													
P.P.3.	Izrada programa za promovisanje industrijske zone u cilju privlačenja stranih investitora	OPDD,ALER													

K P O R

SADRŽAJ

UVOD.....	1
2. OSNOVNI PODACI O OPŠTINI MILIĆI.....	2
2.1. PRIRODNI RESURSI.....	2
2.2. PRIVREDA, KOMUNALIJE I EKOLOGIJA.....	3
2.3. OBRAZOVANJE, KULTURA I SPORT.....	4
2.4. ZDRAVSTVO I SOCIJALNA ZAŠTITA.....	5
2.5. JAVNA ADMINISTRACIJA I CIVILNO DRUŠTVO.....	6
3. ANALIZA STANJA U OBLASTI MSP.....	8
3.1. DEFINICIJA MALIH I SREDNJIH PREDUZEĆA.....	8
3.2. STANJE U OBLASTI MSP I PREDUZETNIŠTVA NA PODRUČJU OPŠTINE MILIĆI.....	8
4. IDENTIFIKACIJA PREPREKA U RAZVOJU MSP.....	14
4.1. ADMINISTRATIVNO-PRVNE PREPREKE.....	14
4.2. EKONOMSKE PREPREKE.....	14
4.3. DRUŠTVENO-POLITIČKE PREPREKE.....	16
4.4. OSTALE PREPREKE.....	16
5. IDENTIFIKACIJA POTENCIJALA ZA RAZVOJ MSP NA PODRUČJU OPŠTINE.....	17
5.1. PRIRODNI RESURSI.....	17
6. SWOT ANALIZA.....	21
7. STRATEŠKI CILJEVI I PODSTICAJNE MJERE ZA RAZVOJ MSP U OPŠTINI MILIĆI ZA PERIOD 2011-2015. GODINA.....	23
7.1. VIZIJA RAZVOJA.....	23
7.2. STRATEŠKI CILJEVI.....	23
7.3. OPERATIVNI CILJEVI.....	23
7.3.1. JAČANJE FINANSIJSKE PODRŠKE MSP I PREDUZETNIŠTVU.....	23
7.3.2. STVARANJE I RAZVOJ PREDUZETNIČKE INFRASTRUKTURE.....	24
7.3.3. UBRZANJE POSTUPKA REGISTRACIJE I SMANJENJE TROŠKOVA PRI REGISTRACIJI MSP I PREDUZETNIŠTVA.....	25
7.3.4. JAČANJE INSTITUCIONALNE PODRŠKE RAZVOJA MSP.....	25
7.3.5. PODSTICAJ PARTNERSTVA I KLASTERIZACIJE.....	26
7.3.6. OBRAZOVANJE PREDUZETNIKA.....	27
7.3.7. SMANJENJE FISKALNOG OPTEREĆENJA MSP.....	28
7.3.8. JAČANJE INOVACIJSKE I TEHNOLOŠKE KONKURENTNOSTI MSP.....	28
7.3.9. JAČANJE ULOGE INFORMACIONO-KOMUNIKACIONIH TEHNOLOGIJA U RAZVOJU MSP.....	29
7.3.10. INTERNACIONALIZACIJA MSP.....	30
8. MONITORING REALIZACIJE STRATEGIJE RAZVOJA MSP I PREDUZETNIŠTVA.....	30
9. ZAKLJUČAK.....	31
10. MATRICA PROGRAMA PODSTICAJA SA NOSIOCIMA I VREMENSKIM OKVIROM.....	32